

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 45 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 0651-74000 ΦΑΞ: 0651-79286

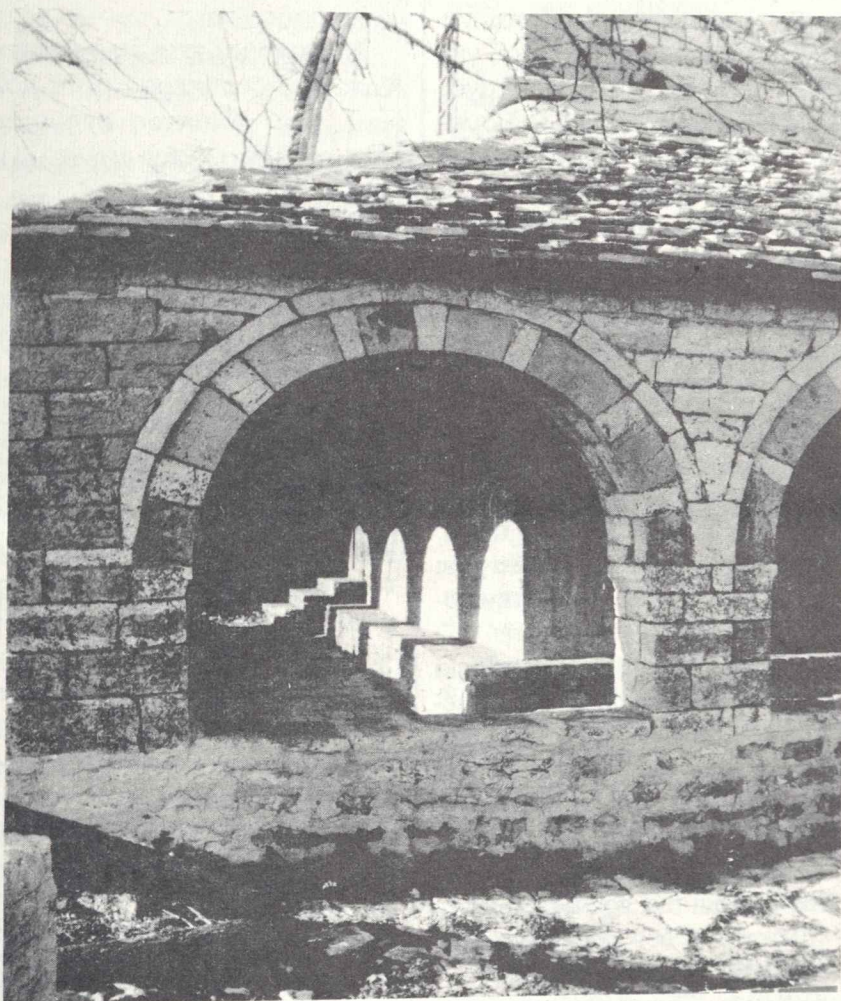
ΕΤΟΣ Κ΄
ΑΡ. ΦΥΛ.
227
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
1997

ΠΑΣΧΑ ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΜΑΣ

Στα χωριά μας, τα περμαζόμενα, στα χωριά μας που βιώνουν τις τελευταίες δεκαετίες μια απειλητική Μεγάλη Εβ-
δωμάδα κι η ΑΝΑΣΤΑΣΗ παρ-
γεί, οι γιορτές του Πά-
χα, αγκαλιά με την
νιοίξη, είχαν κι έχουν
πάντα μια ξεχωριστή
νέση και προσφέρουν
να ξεχωριστή ψυχική
ανάταση, που σε φέρνει
πο κοντά στο θείο, άλ-
και το ανθρώπινο
όραμα.

Το ΠΑΣΧΑ ήταν κι εί-
και πάντα γιορτή του
χωριού, γιορτή της φύ-
της, που ξαναγεννιέται.
αί κοντά με τους
πλους ανθρώπους, το
Πάσχα γίνεται γιορτή
νιότητας κι ανθρώπινης
ατασίας, πράγματα
που στις απάνθρωπες
νιες που φτιάξαμε,
να εκλείβουν, πλη-
νώντας οι Φαρισαίοι
και οι Πόντιοι Πιλάτοι.

Ο μεγάλος Σκιαθίτης,
Παπαδιαμάντης, στις
νιές του αιώνα που
νιέγει, γράφει κάπου:
νιγών της ημέρας
νιγών την βοήν της μι-
νις ταύτης Βαβυλώ-
νις της Ελληνικής
νιουούσης, απήλ-
νις μεθ' ενός φίλου να
νιγώσω το Πάσχα εις
νις των Μεσογείων της

Αττικής, χωρίον» μα-
κρυσά των ...«κίβδηλων
και ψευδόχρυσων των
Αθηναϊκών ναών...». Κι
αυτά τότε που και οι
πόλεις δεν ήταν παρά
μεγάλα χωριά. Σκέψου
τι θάλεγε σήμερα ο Πα-
παδιαμάντης...

Πάσχα, λοιπόν, στα
χωριά μας για να μπο-
λιαζόμαστε κάθε χρόνο
(όσοι τ' αφήσαμε), μ'
αντισώματα κόντρα
στην αλλοτρίωση και τη
συνήθεια, να ξαναγί-
νουμε για λίγο παιδιά, να

ξανασμίξουμε με τις
μνήμες μας. Εκεί στις μι-

σοσκότεινες εκκλησιές
μας, όπου το «σήμερον
κρεμάται επί ξύλου»,
το «ω γλυκύ μου έαρ»
και το «Δεύτε λάβετε
φως», ηχούν πιο αληθι-
νά, πιο ανθρώπινα.

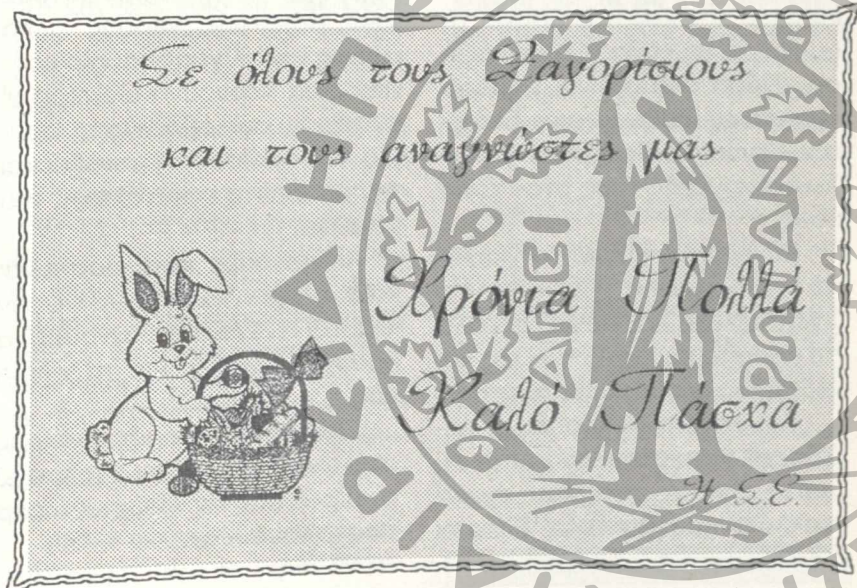
Εκεί όπου η ευχή
ΚΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ, ενδό-
μυχχα εκφράζει και την
προσδοκία (όχι τη μετα-
φυσική) της Ανάστασης
των χωριών μας.

Προσδοκία υλοποιή-
σιμη αν το θελήσουν, όχι
κάποιοι θεοί, αλλά οι άν-
θρωποι.

Αν βέβαια δεν ισχύει
εκείνο το καυστικά μοι-
ρολατρικό δίστιχο του
Κώστα Βαρνάλη:

«Θεριά οι ανθρώποι
δεν μπορούν το φως να
το σηκώσουν / Χίλιες
φορές να σηκωθείς, τό-
σες θα σε σταυρώ-
σουν».

ΚΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ.

Εξειμωνιάζοντας στο Ζαγόρι

της Ελένης Οικονομίδου-Δούβλη

Με τα πρώτα ρίγη του φθινοπώρου, με τις πρώτες χοντρές στάλες και τα γκρίζα σύννεφα στον ουρανό, όλοι, Ζαγορίσιοι και φίλοι του Ζαγορίου, μαζεύουμε ότι καλούδια έχουμε, καρύδια, κυδώνια, πατάτες, κρεμμύδια αρμαθισμένα, διπλοκλειδώνουμε τα σπίτια μας, μπαίνουμε στ' αυτοκίνητά μας και φεύγουμε για την πόλη.

Εκεί βολεμένοι στη ζέστη του καλοριφέρ, στην ασφάλεια του οικογενειακού γιατρού ή του νοσοκομείου, έχοντας πολύ κοντά μας ζαχαροπλαστεία, ταβέρνες, ψησταριές, καφενεία, κινηματογράφο, θέατρο, ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ τέλος πάντων, αναπολούμε όμορφες στιγμές, ξαναθυμούμαστε παλιές ιστορίες, φιλολογούμε, φιλοσοφούμε για το Ζαγόρι μας...

Για ποιο Ζαγόρι όμως, του καλοκαιριού ή του χειμώνα; Γιατί δυστυχώς στο Ζαγόρι το χειμώνα, στα τραγουδιμένα καλντερίμια και τις αυλόπορτες... περπατά η δόξα μονάχη...

Βουβά τα μεσοχώρια, διπλομανταλωμένες οι πόρτες, κλειστά και σφαιλισμένα τα παραθυρόφυλλα.

Ψάχνεις να βρεις μπουχαρί να καπνίσει.

Μάταιος κόπος. Ο αέρας σκορπίζει το λιγοστό καπνό που δεν ξέρεις από που βγαίνει.

Να λαλάει τάχα κόκορας στο χωριό να νιαουρίζει καμιά γάτα; Κάπου μακριά ακούγεται τ' αλύχτημα κάποιο σκυλιού. Ως και τ' αγρίμια του λόγγου κούρνιασαν!

Το κρώξιμο —σημαδιακό— κάποιοι πουλιού που θρηνεί τη συμφορά σε κάνει ν' αλαφιάζεσαι. Πόσα σπίτια είναι σήμερα ανοιχτά σε κάθε χωριό; Ελάχιστα. Λίγοι γέροι μετρούν τις τελευταίες μέρες τους στον τόπο τους.

Στ' αρχοντοχώρια το χειμώνα εσύ κι η σιωπή, η μοναξιά κι η εγκατάλειψη και πάνω απ' όλα το παράπονο. Γιατί εκεί ζεις και πεθαίνεις μόνος κι αβοήθητος.

Και μόνο οι νεκροί είναι καλότεροι γιατί στην απέραντη σιγαλιά του κοιμητηρίου έχουν πολλά μνήματα παρέα. Είναι οι

μόνοι που έχουν γειτονιά.

Καθώς βραδιάζει οι ίσκιος σε κυνηγούν γίγαντες πελώριοι. Οι πανύψηλοι γυμνοί κορμοί με τα σκελετωμένα κλαδιά, τα ξεραμένα φύλλα που τρίζουν στο πάτημά σου, το τσουχτερό κρύο που παγώνει το κορμί και την ψυχή, σ' αgridεύουν. Φεύγεις κυνηγημένος για τον κοντινότερο πολυσύχναστο δρόμο, για το θόρυβο, για τη ζωή.

Τι ηρωισμός χρειάζεται να εξειμωνιάσεις στο Ζαγόρι, για να το βρούμε εμείς ζωντανό, νοικοκυρεμένο, λουλουδισμένο, φιλόξενο με το γλυκό στο φιρφυρί και το κρύο νερό στον περιποιημένο δίσκο, το καλοκαίρι.

Δεν πρέπει πια να μιλάμε να γράφουμε, να συζητάμε, να καμαρώνουμε, να παθιαζόμαστε για το Ζαγόρι μας το καλοκαίρι με τις διάφορες εκδηλώσεις, τα γλέντια, τις εκδρομές, τα γέλια και τα τραγούδια, τις παρεούλες, τους μεζέδες και τις πίτες, αλλά για το χειμώνα στο Ζαγόρι με τη σιωπή, την ερημιά, την μοναξιά και την εγκατάλειψη.

Τα χωριά μας πανέμορφα και πετρωμένα σαν την μαγεμένη βασίλισσα στην επιθανάτια κλίνη της χειμωνιάτικης ακαμψίας, περιμένουν το φίλημα που θα τ' αναστήσει.

Το Ζαγόρι το μεσοχείμωνα δεν μπορεί πια να περιμένει τα καλοκαίρια, δεν μπορεί να καρτεράει άλλο τα πανηγύρια. Χωρίς ρομαντισμούς, ας σκεφτούμε άμεσες χειροπιαστές λύσεις, ιδέες, τρόπους πως μπορεί να κάνουμε αυτούς τους αρκετούς γέρους αλλά κυρίως τους λίγους και «ήρωες» νέους να περνούν καλύτερα ν' αντέξουν την αβάσταχτη ερημιά, την ασύλληπτη μοναξιά και την απέραντη εγκατάλειψη του χειμώνα.

Ας κάνουμε κάτι, όσο είναι καιρός, πριν το εγκαταλείψουν κι αυτοί οι λίγοι και ψάχνουμε να βρούμε φύλακες για τα χωριά μας. Γιατί είναι μακρύς, μακρύς ατέλειωτος, δεν έχει σχολασμό ο καιρός από τις «διώχνες» ως τα πασχαλομάνσα...

ΕΥΘΥΜΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΛΙΑ

ΠΡΩΤΑΠΡΙΛΙΑΤΙΚΟ ...«ΝΤΡΟΥΜΠΟΛΙΣΜΑ»

του Βασ. Τζιόβα

«Ντρουμπόλισμα» λέμε στο χωριό μας τη διαδικασία αποβουτύρωσης του γάλακτος. Το «χτύπημα», δηλαδή στη «ντρουμπολίτσα» (ξύλινος μακρόστενος κάδος, για να βγάλουμε από το γάλα το βούτυρο και το ξινόγαλο.

Κάθε χρόνο πούρχεται «πρωταπριλιά», δεν γίνεται να μη θυμηθώ ένα γουστόζικο πρωταπριλιάτικο καψόνι, με πρωταγωνιστές το μακαρίτη τον πατέρα μου (ο θύτης) και τον επίσης μακαρίτη Κώστα Καψάλη, το βιολιτζή του χωριού μας (το θύμα).

Γείτονες και συνομήλικοι οι δυο τους, αλλά και φίλοι απηλεγμένοι από παιδιά και μέσα από γλέντια και «σιανάδες» μιας ολόκληρης ζωής.

Κι έρχομαι στο περιστατικό: Πρωταπριλιά στα χρόνια της Κατοχής. Ο πατέρας μου, μόλις είχε αποτελειώσει το «πρόγραμμα» του γάλακτος στη μικρή χειροκίνητη μηχανή (μπόλικο τους ανειδίκατους μήνες) όταν ο Κώστας μπήκε στο «μαγειριό».

— «Ορέ Καντίλα (παρτσούκλι, που οι ίδιοι —τα Τανούτσια— είχαν δώσει στον πατέρα μου, χωρίς ποτέ να μάθω το γιατί), δώσε μου ορέ, και μένα μια ντρουμπολίτσα γάλα να βγάλω «τσιότσι» βούτυρο και ξινόγαλο για τα παιδιά».

Ο πατέρας θυμήθηκε την ...«πρωταπριλιά» και δεν περίμενε δεύτερη κουβέντα. Γέμισε ένα καρδάρι γάλα (αποβουτυρωμένο βέβαια) κι ο καημένος ο Κώστας, χαρούμενος έφυγε για το «πρωταπριλιάτικο ...ντρουμπόλισμα».

Αλλά τι βούτυρο να βγει από αποβουτυρωμένο γάλα; Χτύπαγε, ο μαύρος, ώρες ολόκληρες και πουθενά να «σπυράσει» το άτιμο. Κάθε τόσο άφηνε το ντρουμπόλισμα και πήγαινε, ιδρωμένος κι απορημένος, στον πατέρα: «Ορέ Καντίλα, γιατί δε «βγαίνει» σήμερα τούτο το γάλα...». Κι εκείνος, σοβαρός, τον συμβούλευε: «Δεν θα το πιτχές στη θερμοκρασία. Ρίξε λίγο κρύο νερό... κι ύστερα λίγο ζεστό νερό. Και δόσ του ο δύστυχος ο Κώστας, να ιδρωκοπάει και ν' αναλλάσεται με τη γυναικά του τη Μαριάνθη.

Κρύο νερό-ζεστό νερό, «σουσιούλιασε» η ντρουμπολίτσα και βούτυρο πουθενά. Είχε πιτσιλιστεί από γάλα πατόκορφα ο άμοιρος...

Κάποια στιγμή το πήρε χαμπάρι η μάνα μου η καλή και μην αντέχοντας άλλο τον παιδεμό του Κώστα, φωνάζοντας τον αποκάλυψε το πρωταπριλιάτικο χουνέρι. Έμεινε ξερός ο Κώστας κι ύστερα έβαλε κι αυτός τα γέλια.

«Εχ' ορέ Καντίλα, αυτό που μούκανες σήμερα, δεν θα το ξεχάσω σ' όλη μου τη ζωή. Μούπεσαν οι πλάτες να «χτυπάω» και δίνεις μια στη ντρουμπολίτσα και την αναποδογύρισε στο πλακόστρωτο της αυλής του. Την άλλη μέρα, βέβαια, πήρε καλονικό γάλα κι έβγαλε ο δόλιος, λίγο βούτυρο και ξινόγαλο, το μοναδικό κι αναντικατάστατο αναψυκτικό των χωριών μας, εκείνο τον καιρό.

Το πρωταπριλιάτικο όμως εκείνο ντρουμπόλισμα το θυμάτανε πάντα το μοιλόγαγε...

Όμορφα χρόνια (έστω και δύσκολα) των χωριών μας, μ' όμορφους ανθρώπους, που με το «τίποτε» χαϊρόταν τη ζωή και χωρίς άγχος την παλεύανε και την περπατούσαν.

Υ.Γ. Συχνά, φίλοι μου, με μαλάνουν για τις συνεχείς «κλιματικές» και τις αγχωμένες μνήμες από τον παλιό καλό καιρό των χωριών μας, που χάθηκαν ανεπιστρεπτή.

Κι έτσι, μ' αφορμή και το έθιμο της «Πρωταπριλιάς» είπα να τους καλοκαρδίσω λίγο...

Οι συνενώσεις των Κοινοτήτων

Η Περιφέρεια Ηπείρου, μετά την σχετική εγκύκλιο του Γραφείου Εσωτερικών έχει αναλάβει την ευθύνη για την συγκρότηση Περιφερειακής Επιτροπής των Επιτροπών σε κάθε νομό που να προωθήσουν τον διάλογο και τις διαδικασίες για τις συνενώσεις. Ηδη έγινε υπό την προεδρία του ΓΓΠΗ κ. Κίτη σύσκεψη με την συμμετοχή των προέδρων των ΤΕΔΚ. Σε κάθε νομό συγκροτούνται επιτροπές και θα γίνουν Κεντρικές Νομαρχιακές ημερίδες, οι οποίες θα γίνουν υπό την αιγίδα του Υπουργού Εσωτερικών κ. Μαντλή. Παράλληλα οι ΤΕΔΚ που έχουν ετοιμαστεί το κύριο βάρος αυτής της σημαντικής προσπάθειας, θα πραγματοποιήσουν ενημερωτικές συναντήσεις σε περιοχές των νομών, ώστε ο διάλογος να φτάσει παντού. Ως τις 15 Απριλίου που λήγει η πρώτη φάση των διαλόγων, ελπίζουμε να θα έχουν ενημερωθεί τόσο οι ΟΤΑ, οι πολίτες και οι φορείς, αλλά και τα κόμματα, ώστε στη συνέχεια και μέχρι το τέλος Μαΐου να επιτευχθεί ο στόχος, που δεν είναι άλλος από την διαπραγμάτευση από κάθε ΤΕΔΚ προς το Υπουργείο, πρόταση που θα ληφθεί, όπως είχε και ο αρμόδιος Υπουργός, σοβαρά υπόψη στις τελικές αποφάσεις. Γίνεται έτσι σαφές ότι πολλά θα εξαρτηθούν από την πρόταση που θα παρουσιάσουν οι ΤΕΔΚ. Προβλήματα υπάρχουν αλλά και διαφωνίες. Κοινοότητες καταθέτουν πρόταση να αλλάξουν Γεωγραφική ενότητα και άλλες να εξαρτηθούν από το πρόγραμμα των συνενώσεων. Όλα αυτά πρέπει να συζητηθούν. Οι επόμενοι μήνες είναι κρίσιμοι. Ας επιδείξουν όλοι υπευθυνότητα και διαλλακτικότητα. Ας στείλουν στο Υπουργείο καλύτερες δυνατότες προτάσεις για το πως θα είναι η χωροταξική ανανομή των νέων δήμων.

Σ.Ε.

Α' ΣΥΝΕΝΩΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ

ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΛΕΚΚΟΥ

Μεγάλο θέμα και ζήτημα έχει να κάνει για όλες τις κοινότητες της χώρας μας (και του νομού μας και του Ζαγορίου φυσικά) η συνένωση των μικρών και μεγάλων, δυσλειτούργουσών και αναποτελεσματικών κοινοτήτων. Λίγοι, ελάχιστοι, ή ανύπαρκοι κάτοικοί τους, τα δυσβάστακτα έξοδα (με ανύπαρκτη ή ανεπάρκεια πόρων) και η αναβίωση της οικονομικής και κοινωνικής απομόνωσης πλέον υπάρχουν και παραμένουν πρόβλημα για όλους τους κατοίκους και απειλές, αμερόληπτες και ειλικρινείς κατοίκους, συμβούλους, καταγωγής και επισκεπτομένους στο χωριό. Επομένως, η συνένωση των κοινοτήτων για τη σωτηρία της και τη μελλοντική επιβίωσή της είναι χρέος και καθήκον των σημερινών απασθών και μη ιδιορρυθμών Ελλήνων. Οι κοινότητες εξελίσσονται, αλλάζουν, μεταμορφώνονται και καλύτερευουν και τελικά φτάνουν και επιβιώνουν. Το πρόβλημα αυτή τη στιγμή που αντιμετωπίζουμε να γίνει με συνένωση και σύνεση, δηλαδή

Ας δούμε λοιπόν (ύστερα απ' τις γενικές αυτές εισαγωγικές και απαραίτητες σκέψεις...) ποιοι είναι οι καλύτεροι όροι και οι πιο προσγειωμένες και ειλικρινείς προϋποθέσεις για να συνενωθούν οι μικροκοινότητες του Ζαγορίου, που είναι μια ιστορική πανελληνίως γνωστή περιοχή

του νομού μας και της χώρας μας.

Επαναλαμβάνω, ότι είναι δύσκολο το εγχείρημα, γιατί απαιτείται απ' όλους μας σοβαρότητα, υπευθυνότητα και ουσιαστική μελέτη και φροντίδα, προ της συνένωσης. Και ιδού οι όροι και οι προτάσεις μου, λεπτομερειακά και αναλυτικά:

1. Όλα πρέπει να γίνουν με βάση το διάλογο, τη λογική, τη συνεργασία κι όχι την υποκρισία και το μικροσυμφέρον και την αναληγσία ορισμένων.

2. Ο νέος Δήμος να 'ναι βιώσιμος και ισχυρός κι όχι ασθενής, εξαρχής και μη υπαρκτός. Γιατί τότε θα ξαναθρηνηθούμε κι όλο θα κακολογούμε.

3. Όλα να γίνουν με προσεχτικά βήματα και κινήσεις μελετημένες και βάσει των ιδιαιτεροτήτων και των πραγματικών αναγκών κάθε χωριού μας.

4. Να εκφράσουμε από τώρα (και δημοσίως, θαρρετώσ και υπευθύνως...) όλοι μας απόψεις και σκέψεις, προτάσεις και προβληματισμούς, δικαιολογημένες και αντικειμενικές θέσεις και αντιδράσεις. Αυτό είναι χρέος και καθήκον όλων μας, τώρα... προ της συνένωσης, γιατί μετά... θα 'ναι αργά.

5. Κι ένα ερώτημα: Θα χαθεί η οντότητα και η προσωπικότητα κάθε σημερινού χωριού μας μετά τη συνένωση και μετά την ίδρυση ενός μεγάλου Δήμου στο Κεντρικοδυτικό Ζαγόρι; Να υπάρξει έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση γι' αυτό το ερώτημα απ' το (υποτίθεται...) υπεύθυνο και σημερινό κράτος μας.

6. Οι ιδιορρυθμίες και τα μικροπροβλήματα κάθε Κοινότητάς μας (σήμερα...) να μελετηθούν και να εξεταστούν από τώρα, προ της συνένωσης, ώστε αύριο και μεθαύριο να μην υπάρχουν αντιρρήσεις και αντιφάσεις, διχογνωμίες και αντιδράσεις.

7. Προσωπικά πιστεύω, ότι οι πρώην Κοινότητες (μετά τη συνένωση) πρέπει να έχουν και πάλι τη δική τους οντότητα και τη δική τους προσωπικότητα και να υπάρχει μια ζωντανή και αμφίδρομη, ανθρώπινη και πραγματική, οργανική σχέση, ώστε η συνένωση να μας συγγίνει και να μη μας στενοχωρεί και να ωφεληθούμε κι όχι να λογοδοτούμε κι ασκόπως να φωνασκούμε.

8. Να ακουστούν και να καταγραφούν όλοι οι προβληματι-

σμοί κι όλες οι αντιρρήσεις κάθε τοπικής, σημερινής μας κοινωνίας, όπως προανέφερα και στην υπ' αρ. 4 πρότασή μου. Γιατί ο διάλογος μένει και σώζει, λύνει και διευκολύνει όλα συνήθως τα υπάρχοντα προβλήματα και ζητήματα κάθε κοινωνίας.

9. Η λειτουργία των Δημοτικών Σχολείων και Νηπιαγωγείων που θα εξασφαλιστούν; Στην ίδια πρώην Κοινότητα (που 'ταν τυγχόν λάθος...), ή σε μια που θα 'ναι στο επίκεντρο του νέου μας Δήμου;

10. Οι Κοινότητες, που θα συνενωθούν και θα πάψουν πλέον να έχουν τη δική τους προσωπικότητα... θα έχουν όλες εκπροσώπηση στο νέο Δήμο; Θα υπάρχουν τοπικά όργανα για την επισημάνση και υπαρκτή τοπικών προβλημάτων και ζητημάτων; Ας το σκεφτούμε κι αυτό από τώρα... γιατί το μέλλον θα μας ελέγχει και πολλές φορές θα μας τιμωρεί. Σ' όλα δε πρέπει να 'μαστε προσγειωμένοι και θετικοί, ειλικρινείς και σαφείς κι όχι ημιμαθείς και ολίγον απαθείς. Ιδιορρυθμίες είχε κι έχει πολλές ο δύστυχος τόπος μας, αλλά κάποτε πρέπει να τις λύσει σωστά και λογικά, ανθρώπινα και ειρηνικά.

11. Οι πρώην γραμματείς... ας μη ταράσσονται. Απλώς ας μεταταχθούν στο Δημόσιο και μάλλον θα σωθούν...

12. Τα περιουσιακά στοιχεία και σημερινά έσοδα κάθε κοινότητας, καλόν είναι να κρατηθούν απ' την ίδια και να τα διαχειρίζεται υπό την επίβλεψη και τον έλεγχο βέβαια του νέου Δήμου. Γιατί δε μπορεί μια τωρινή κοινότητα να έχει 1.000 στρέμματα π.χ. δασών και να εισπράττει κάμποσα εκατομμύρια ετησίως τώρα, κι αύριο να μην εισπράττει τίποτε και να μη πάει μια δεκάρα στο πορτοφόλι της... και στα τοπικά της αυριανά έργα. Τότε θα δημιουργηθούν αντιθέσεις και στενοχωρίες, μικροσυμφέροντα και πολλά δίκαια παράπονα.

13. Και πάμε στις αναγκαστικές και μοιραίες, αμελέτητες και τυχαίες συνενώσεις. Αυτές νομίζω είναι απευκτές σήμερα απ' όλους μας, γιατί θα μας οδηγήσουν στις αναγκαστικές, ανήλικες διαλύσεις και διασχίσεις και το «έργο» μας θα 'ναι μηδαμινό.

14. Βέβαια πρέπει έγκαιρα και έγκυρα, προσεχτικά και υπεύθυνα λογικά και καθαρά κι

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΚΟΥΚΟΥΛΙΟΥ

(συνέχεια από το προηγούμενο)

ΔΙΟΡΘΩΣΗ: Στο υπ' αριθ. 225 φύλλο και στο τοπωνύμιο αριθ. 24 με τίτλο: «Κουλούρι» (Χριστοφόρου) να διορθωθεί ως ιδιοκτησία Ανδρέα Νανόγλου.

Α. Α.

34. ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΙΝΑΣ

Αγρόκτημα όπου παλαιότερα ήταν αμπελώνας. Ανήκε στην οικογένεια Καρακώστα (Καρακωσταίνας). Βρίσκεται προς τα ΒΑ του χωριού περί τα 35'-40' λεπτά της ώρας. Πήρε μαζί με τη δασώδη περιοχή προς τα Β. και τα Α. την ονομασία αυτή σε μικρή ασκία.

35. ΚΡΙΤΣΟΥ

Αγρόκτημα όπου παλαιότερα ήταν καλλιερησμένο από τον ιδιοκτήτη Γεώργιο Κρίτσο. Όταν αυτός ταξιδεύτηκε, το παραχώρησε σε συγγενείς του, οι οποίοι σήμερα είναι άγνωστοι. Για το λόγο αυτό το αγρόκτημα είναι ακαλλιέργητο.

36. ΚΑΛΟ(Γ)ΕΡΙΚΟ

Στενόμακρο αγρόκτημα κατά μήκος του ποταμού ΝΑ του χωριού περί τα 20-25 λεπτά της ώρας. Φέρει το όνομα αυτό επειδή ανήκε παλαιότερα σε κάποιο μοναστήρι της περιοχής. Κατά μαρτυρία γερόντων φαίνεται να ανήκει στο μοναστήρι του Προφήτη Ηλία Βίτσας. Το καλλιερησμένο οι ίδιοι οι καλόγεροι. Παράλληλα εκτός από την καλλιέργεια των σιτηρών υπήρχε εκεί και νερόμυλος τον οποίο εκμεταλλεύονταν οι ίδιοι οι καλόγεροι. Από τον νερόμυλο και την κτηματική περιουσία που ανήκε στο μοναστήρι του Προφήτη Ηλία Βίτσας καθώς και το τρίτοξο γεφύρι πήρε η περιοχή την ονομασία «Καλο(γ)ερίκο», όπως συνηθίζεται να λέγεται από τους ντόπιους.

37. ΚΑΤΩ ΑΛΩΝΙΑ

Περιοχή που αποτελείται από μικρά ακαλλιέργητα λιβάδια σε κατωφέρεια. Επειδή τα πιο πολλά είναι μικρές εκτάσεις και έχουν οχήματα στρουγγυλό, πήρε η περιοχή την ονομασία «Κάτω Αλώνια» για να γίνεται διάκριση με το πάνω αλώνι που προαναφέρθηκε: το Αλώνι(ι) τ' Καλο(γ)ερί(ου) που απέχει 5 λεπτά της ώρας από αυτά. Βρίσκονται ΝΑ του χωριού 5 λεπτά της ώρας.

38. ΛΑΚΚΟΣ ΑΝΤΩΝΗ

Βρίσκεται σε απόσταση 10 λεπτά της ώρας Α. του χωριού. Είναι μικρός χειμαρρός (λάκκος), όπου δέχεται τα όμβρια νερά από το Αλώνι Καλογήρου και τα διοχετεύει προς τον «Κουτσόκεφαλο». Σε παλαιότερες εποχές πριν γίνει ο αυτοκινητόδρομος περνούσε πάνω από το λάκκο αυτό ο πεζόδρομος που οδηγούσε από το χωριό προς τα κτήματα του καθενοί και προς τη Μπάγια (Κήπους). Ο χειμαρρός αυτός διέσχισε κάθεται το πεζόδρο-

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΟΥΚΟΥΛΙΟΥ

του ΑΧΙΛΛΕΑ ΛΕΝΗ

την ονομασία τους.

40. ΛΥΓΚΑΤΣΙΑ

Ακαλλιέργητη περιοχή από χορτολιβάδα και μικρή δασωμένη έκταση. Βρίσκονται Δ. του χωριού περί τα 5'-10' λεπτά της ώρας. Διασχίζονται από το νέο αυτοκινητόδρομο και από το λάκκο «κανάκ» που τα νερά του διοχετεύονται στο Βίκο. Ανάμεσα στα χορτολιβάδα υπάρχουν σε αραιά διαστήματα κατά το πλείστον καρυδιές και λίγες κερασιές. Η ονομασία είναι μάλλον σλαβική.

41. ΛΑΚΚΟΣ ΚΑΝΑΚ

Βρίσκεται Δ. του χωριού όπως προαναφέρα. Αναφέρεται με 2 ονομασίες: Λάκκος «Λυγκάτσια» και Λάκκος «Κανάκ». Απέχει από το χωριό 5' λεπτά της ώρας. Πήρε την ονομασία από το εξής περιστατικό όπως μου το αφηγήθηκε πριν από 3 χρόνια η Ελευθερία Πετράκη.

Κατά την εποχή της Τουρκοκρατίας υπήρχε στο χωριό κάποιος Τουρκαλβανός με το όνομα «Κανάκ» ηλικίας 40-45 ετών. Ζούσε κάνοντας θελήματα επί αμοιβής σε διάφορα σπίτια του χωριού. Κάποιο φθινοπωρινό βράδυ, ενώ ο βοσκός έφερνε στο χωριό τα γιδοπρόβατα, κάποιο κατσικάκι αφού περιπλανήθηκε στους δρόμους του χωριού ζαλισμένο, έφυγε έξω του χωριού. Ο νοικοκυράς του ηλικίας 30-35 ετών ανησύχησε. Ρωτώντας τον τοσπάνο για το κατσικάκι πληροφορήθηκε ότι το είχε δει στο προαναφερόμενο λάκκο. Μόλις εκείνη έφθασε στο σημείο εκείνο, την ακολούθησε ο Κανάκ, όχι με καλούς σκοπούς. Μόλις έφθασε έξω από το χωριό δέχθηκε την επίθεση του Κανάκ ο οποίος ήθελε να ικανοποιήσει τις ανήλικες ορέξεις. Δυστυχώς οι γυναίκα που έφεραν οσχινό μαζί της, τον αντιμετώπισαν με θάρρος. Μόλις ήλθε σε επαφή, καμώθηκε πως παραδίδεται στις άνομες ορέξεις, οπότε εκείνος ανύποπτος δέχθηκε ξαφνικά επίθεση από την γυναίκα, με αποτέλεσμα να χάσει τον ανδρισμό του. Μετά τις πρώτες βοήθειες ξεψύχησε. Από τότε ο λάκκος πήρε την ονομασία αυτή η οποία με την πάροδο του χρόνου ξεχάστηκε. Σήμερα αναφέρεται με την ονομασία: «Λάκκος Λυγκάτσια».

42. ΜΠΕΝΤΟΥ

Αγρόκτημα ιδιοκτησίας Δημ. Μπέντου σε απόσταση 5 λεπτά από το χωριό προς τα Α. Μετά θάνατον του Δ. Μπέντου δωρήθηκε στην Βικτώρια Χόντα, όπως και η οικία στο Ν. Μέρος του χωριού (επειδή υπήρχε μεταξύ τους συγγενική σχέση). Σήμερα είναι αμφοτέρω στην ιδιοκτησία Π. Βακάμη με δωρεά Β.

Χούτα.

43. ΜΥΛΟΣ ΛΑΖΑΡΙΑ

Βρίσκεται Α. του χωριού σε απόσταση 30 λεπτά της ώρας από το χωριό, κατά μήκος του ποταμού (μικρού Βίκου) που διέχεται Α. του μύλου. Είναι ιδιοκτησία της οικογένειας Λαζαρίδη. Μέχρι το 1950 περίπου ο υδρόμυλος λειτουργούσε εξυπηρετώντας τους κατοίκους του γύρω χωριών. Από τη στιγμή που μειώθηκε ή έπαυσε η σπορά των σιτηρών έπαυσε και η λειτουργία του μύλου. Σήμερα έχει γίνει ένας ορός ερείπια. Η γύρω περιοχή έχει αυτή την ονομασία.

44. ΜΥΛΟΣ ΚΟΚΚΟΡΟΥ

Βρίσκεται Ν. του χωριού και απέχει απ' το χωριό 15'-20' λεπτά της ώρας κατά μήκος του ποταμού. Ήταν ιδιοκτησία Γρηγορίου Κόκκορου. Κατά τη Ιετία 1940-1950 πουλήθηκε στον Αποστόλη Τόλη από Α. Περίδη. Μέχρι το 1950 λειτουργούσε. Σήμερα έχει καταρρεύσει τελείως. Κατά το 1906 από μια δυνατή νεροποντή πλημμύρισε ο μύλος, όπως αναφέρουν οι παλιότεροι. Τούτο έχει ως εξής:

Ήταν Νοέμβριος 1906. Από τις πρώτες μέρες του Νβρίου ο καιρός παρουσίασε φοβερή επιδείνωση. Άνοιξαν επί 3 ολόκληρα 24ωρα οι κρονοί του ουρανού, χωρίς διακοπή. Στο πέρασμα το νερό παράφραζε τα πάντα. Αποτέλεσμα ήταν ο Μίσον (μεταξύ Κουκουλίου και Μίσον) να πλημμυρίσει και ο Βίτσας). Η στάθμη του νερού άρχισε να ανερχεται, ώπου ανήλθε να καλυφθεί μέχρι τη στεγή. Επείγετο ο μυλωνάς Κων. Γ. Λαζαρίδης, Δυστυχώς αρρώστησε μερικές πλάκες από τη στεγή έβγαλε και άρχισε να καλεί βοήθεια. Συναγιά της νύχτας η φωνή του ακουόταν στο χωριό. Διασώθηκε με την επέμβαση μερικών Κουκουλίων.

45. ΜΟΥΡΕΣΣ

Μικρή περιοχή ΒΑ του χωριού. Απέχει 10' λεπτά της ώρας από το χωριό. Διασχίζεται από τον παλιό αυτοκινητόδρομο προς Κατεσφόρο. Το μεγαλύτερο τμήμα είναι δασωμένης περιοχής, εκτός από ένα μικρό αγρόκτημα που ανήκε στον Πέτρο Κόκκορο. Δεν είναι από που πήρε το όνομα.

46. ΜΠΟΓΑΤΣΙΑ

Εκτεταμένη άδενδρη και περυσμένη περιοχή προς τα Δ του χωριού σε απόσταση 5 λεπτά της ώρας από το χωριό. Διασχίζονται από το νέο αυτοκινητόδρομο από Ιωάννινα για Κουκούλι-Κατεσφόρο και άλλα χωριά. Πήραν κατά πάσα πιθανότητα το όνομα από τον ισχυρό ΒΑ άνεμο (Μπουγάς), ο οποίος έπνευσε το χειμώνα μειώνει την παραγωγή της θερμοκρασία πολύ κάτω του μηδενός.

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

ΠΑΛΙΟΙ ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ

(συνέχεια από το προηγούμενο)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΟΥΜΑΣ

Γεννήθηκε το 1885 στην Αρίστη (Αρίστη). Γονείς του ο Αθανάσιος Διούμας (δικηγόρος Αθηνών) και η Ελένη Φοίτη στη Νομική Σχολή Αθηνών και γράφτηκε στο Δικηγορικό Σύλλογο Ιωαννίνων στις 7-6-1914. Διακρίθηκε με επιτυχία σε όλους τους τομείς της Δικηγορίας, αναδείχθηκε λόγω συνταξιοδότησης στις 13 Μαΐου 1957 από το Δικηγορικό Σύλλογο Ιωαννίνων. Παντρεύτηκε την αδελφή του Γεωργίου Κωνσταντινίδη (δικηγόρος Ιωαννίνων), μεγάλη οικογενειακή παράδοση δικηγόρων Λιούμα στη δικηγορία συνεχίζουν επάξια ο γιός του Κωνσταντίνος Διούμας (δικηγόρος Αθηνών).

Πληροφορίες: Περιοδικό Ηπειρωτική Εταιρεία (1990), Αθανάσιος Διούμας τχ. 161 (Φεβρουαρίου) σ. 161.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ (ΓΟΥΛΑΣ)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Γεννήθηκε στην Καλοντά το 1889 και ήταν ο πρωτότοκος γιος του Φίλιππου και της Αθηνάς το γένος Βασιλείου. Στο Δημοτικό σχολείο σπούδασε τα πρώτα του γράμματα και ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στη Ζωσιμαία Σχολή. Ο Κωνσταντίνος ήθελε να σπουδάσει νομικά και γι' αυτό πήγε στο Αιόνιο και γράφτηκε στο Παν/μιο Αθηνών. Δυστυχώς αρρώστησε και μετακομίζοντας μερικές πλάκες από τη στεγή έβγαλε και άρχισε να καλεί βοήθεια. Συναγιά της νύχτας η φωνή του ακουόταν στο χωριό. Διασώθηκε με την επέμβαση μερικών Κουκουλίων.

Ο Π. Αποστολίδης στο βιβλίο του «Όσα θυμάμαι 1900-1969» τ. Β' σελ. 72 γράφει για το θάνατο του Γ. Κωνσταντινίδη το 1967 «θυμάμαι τις τελευταίες του μέρες. Βαριά αρρώστος, ήταν ξαπλωμένος στο καθιστικό του σπιτιού του, μόνο αυτό δεν έσταζε βροχή, με τη συντροφιά της κόρης του και μιας γειτόνισσας που τον πήρε στο τέλος στο σπίτι της, όπου ξεψύχησε σε δύο τρεις μέρες. Η κηδεία του πολύ πενιχρή, λίγοι συγγενείς και φίλοι. Του Γιώργη του Κωνσταντινίδη, του μοναδικού, που έπρεπε να τιμήσει η πόλη ολόκληρη».

Ο συμβολαιογράφος Χριστ. Γκατσίης θα γράψει στις 3 Φεβρουαρίου του 1967 για τον Γ. Κωνσταντινίδη «...υπήρξε ο δεινότερος ρήτωρ εν τω Ελληνικό κοινοβουλίο και εις των μεγαλύτερων δικανικών ρητόρων, ασκών επί των ακροατών του μαγνητική γοητεία ... ευστόχως δε αι αγορεύσεις αυτού προσωποποιούσαν υπό του εν Κερκίρα Εισαγγελέως Εφετών κ. Γρανίτσα με την «συριζούσαν θύελλαν των Ηπειρωτικών ορέων» και δικαίως απεκήθη υπό του αείμνηστου υφηγητού του Ποινικού Δικαίου Ι. Παπακυριακόπουλου ως «ο πρίγκιπ του Δικανικού Βήματος και του ελληνικού λόγου».

Βιβλιογραφία: Αποστολίδης Π. (1983), «Όσα θυμάμαι 1900-1969», τ. Β' σελ. 72, Γκατσίης Χ. (1967) Γ. Κωνσταντινίδης, εφημ. Πρωϊνός Λόγος, φύλ. 412/3 Φεβρ. Σακελλαρίδης Θ. (1992), Γ. Κωνσταντινίδης, περ.

γιατί ήταν ο μόνος γεωμανομαθής δικηγόρος και είχε παραστεί σε γεμινικά στρατοδικεία ως διερμηνέας. Φυλακίστηκε για ελάχιστο καιρό στις φυλακές Αγίου Κοσμά. Μετά τη συμφωνία της Βάρκιζας ήταν σύλληγορος των αξιωματικών του ΕΛΑΣ Άρτας και συνετέλεσε με την καταπληκτική του αγόρευση στην αθώωσή του.

Στο περιοδικό «Καλοντά» (1992, τχ. 9) ο Θ. Σακελλαρίδης γράφει μεταξύ άλλων για τον Γ. Κωνσταντινίδη «...Στα έκτακτα στρατοδικεία της περιόδου του Εμφυλίου πολέμου πάντα παρών, σαν συλληγορός εκατοντάδων κατηγορουμένων που του εμπιστευτήκαν τη ζωή τους. Έφτανε ακόμη και να διακρίνει στο τέλος της αγόρευσης του, προσπαθώντας να συγκινήσει το δικαστήριο όταν η θέση του πελάτη του διέτρεχε άμεσο κίνδυνο με καταδικαστική απόφαση στην εσχάτη των ποινών».

Στην πολυκροτή δική της Πρίντζου το 1948 αφού αγόρευσε τρεις ημέρες υπερασπίζοντας τους 28 κατηγορούμενους τελείωσε την αγόρευση του με δραματικό τρόπο «Δυστυχισμένοι κατηγορούμενοι, η υπερασπίσις σας εγκαταλείπει. Η οικία του θανάτου πλανάται εις την αίθουσα ταύτην επάνω από τα κεφάλια σας».

Ο Π. Αποστολίδης στο βιβλίο του «Όσα θυμάμαι 1900-1969» τ. Β' σελ. 72 γράφει για το θάνατο του Γ. Κωνσταντινίδη το 1967 «θυμάμαι τις τελευταίες του μέρες. Βαριά αρρώστος, ήταν ξαπλωμένος στο καθιστικό του σπιτιού του, μόνο αυτό δεν έσταζε βροχή, με τη συντροφιά της κόρης του και μιας γειτόνισσας που τον πήρε στο τέλος στο σπίτι της, όπου ξεψύχησε σε δύο τρεις μέρες. Η κηδεία του πολύ πενιχρή, λίγοι συγγενείς και φίλοι. Του Γιώργη του Κωνσταντινίδη, του μοναδικού, που έπρεπε να τιμήσει η πόλη ολόκληρη».

Ο συμβολαιογράφος Χριστ. Γκατσίης θα γράψει στις 3 Φεβρουαρίου του 1967 για τον Γ. Κωνσταντινίδη «...υπήρξε ο δεινότερος ρήτωρ εν τω Ελληνικό κοινοβουλίο και εις των μεγαλύτερων δικανικών ρητόρων, ασκών επί των ακροατών του μαγνητική γοητεία ... ευστόχως δε αι αγορεύσεις αυτού προσωποποιούσαν υπό του εν Κερκίρα Εισαγγελέως Εφετών κ. Γρανίτσα με την «συριζούσαν θύελλαν των Ηπειρωτικών ορέων» και δικαίως απεκήθη υπό του αείμνηστου υφηγητού του Ποινικού Δικαίου Ι. Παπακυριακόπουλου ως «ο πρίγκιπ του Δικανικού Βήματος και του ελληνικού λόγου».

Βιβλιογραφία: Αποστολίδης Π. (1983), «Όσα θυμάμαι 1900-1969», τ. Β' σελ. 72, Γκατσίης Χ. (1967) Γ. Κωνσταντινίδης, εφημ. Πρωϊνός Λόγος, φύλ. 412/3 Φεβρ. Σακελλαρίδης Θ. (1992), Γ. Κωνσταντινίδης, περ.

«Η Καλοντά μας» τχ. 9, σσ. 185-86 και 191-92 Μητρώο Δ. Σ. Ιωαννίνων, περιόδου (1926-1956).

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΤΣΑΔΗΜΑΣ

Γεννήθηκε στα Γιάννινα το 1904. Πατέρας του ο Κων/νος Κατσαδήμας (δικηγόρος) από το Μονοδένδρι και μητέρα του η Αγγαία Τσάντη από το Μονοδένδρι, η οποία πέθανε την ώρα του τοκετού.

Ο Σ. Κατσαδήμας σπούδασε στη Ζωσιμαία Σχολή και φοίτησε στη Νο-

μική Σχολή του Παν/μίου Αθηνών. Μετεκπαιδεύτηκε στο Παρίσι της Γαλλίας και στις 5-8-1926 γίνεται μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Ιωαννίνων.

Με τη γυναίκα του Κρίνα δεν απέκτησε παιδιά. Απεβίωσε ξαφνικά σε ταξίδι αναμνηχής στη Ρωσία το 19. **Πληροφορίες:** Κατσαδήμας Κων/νος (5-12-1996) προφορικές πληροφορίες. Νικολαΐδης Ι. (1995) Τα Γιάννινα του Μεσοπολέμου, τ. Ζ' σελ. 131.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΡΤΖΙΟΣ

Γεννήθηκε στη Λαύσα το 1903 γονείς του οι Λαύστινο Γεώργιος Μέρτζιος (γιατρός) και Σουλτάνα το γένος Παυλίδης. Τα πρώτα γράμματα έμαθε στο Δημοτικό Σχολείο Λαύτσας και ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στη Ζωσιμαία σχολή Ιωαννίνων. Το 1919 γράφτηκε στη Νομική Σχολή του Παν/μίου Αθηνών. Μετά τη λήψη του πτυχίου του, υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία στο πεζικό. Στις 1-11-1927 γράφτηκε στο Δικηγορικό Σύλλογο Ιωαννίνων. Άσκησε το δικηγορικό επάγγελμα με ευσυνειδησία και ιδιαίτερα διακρίθηκε στις ποινικές υποθέσεις. Μεγάλη υπήρξε η φήμη για τη ρητορική δεινότητά του καθώς επίσης για τη χειμαρρώδη και μαχητική παρουσία του στις ποινικές δίκες. Παράλληλα με τη δικηγορία ασχολήθηκε και με την πολιτική. Κατά τη διάρκεια της κατοχής συμμετείχε στο ΕΑΜ. Στα χρόνια του εμφυλίου εξορίστηκε τέσσερις φορές για τις πολιτικές του πεποιθήσεις (Μακρόνησος, Τρίκερι, Κέρκυρα). Στα τέλη του 1950 συνελήφθη μαζί με άλλα στελέχη του

ΣΚ-ΕΛΔ του Αλεξ. Σβάλου και κρατήθηκε στις φυλακές «Φίξ». Το Μάρτη του 1951 οδηγήθηκε κατηγορούμενος στο έκτακτο στρατοδικείο όπου διεξήχθη η τελευταία μεγάλη πολιτική δίκη στα Ιωάννινα. Η απόφαση του στρατοδικείου υπήρξε αθωωτική γι' αυτόν.

Στις εκλογές της 1-9-1951 που έγιναν με την ενισχυμένη αναλογική, πολιτεύτηκε με την ΕΠΕΚ (Εθνική Προοδευτική Ένωση Κέντρου) του Ν. Πλαστήρα και έλαβε 1.748 ψήφους. Στις εκλογές της 16-11-1952 που έγιναν με το πλειοψηφικό, πολιτεύτηκε με το συνδυασμό Ένωσης Κομμάτων (ΕΠΕΚ και Φιλελευθέρου) ως υποψήφιος της ΕΠΕΚ και έλαβε 12.443 ψήφους.

Τόσο κατά τη διάρκεια του εμφυλίου όσο και στη δεκαετία του '50 βοήθησε και υπερασπίστηκε με σθένος αλλά και με προσωπικό κίνδυνο κατηγορούμενους για τα πολιτικά τους φρονήματα. Ο Δ. Δημητράκης στο βιβλίο του «Οι αλπίες της Πίνδου» γράφει «Στα τέλη του 1945 συνελήφθη για παράνομο έντυπο υλικό. Με τη βοήθεια του δικηγόρου από τη Λαύσα Δ. Μέρτζιου αναβλή-

θηκε το αυτόφορο και αφήθηκε ελεύθερος. Την άλλη χρονιά στη δίκη αθωώθηκε».

Από το 1941 συνεργάζονταν με τον αδελφό του Αντώνιο Μέρτζιο και διατηρούσαν γραφείο στην οδό Μ. Μπότσαρη. Παντρεύτηκε τη Γιαννιώτισσα Ουρανία Χρυσοβιτινίου (δικαστική υπάλληλο) και απέκτησε μία κόρη τη Σουλτάνα (δικηγόρο). Πέθανε το 1964 στον «Ευαγγελισμό» Αθηνών από την επάρατο νόσο.

Πληροφορίες: Μέρτζιου Ζαμπέλη Σουλτάνα (1-12-1996). Προφορικές πληροφορίες Ηπειρωτικός Αγώνας (6-9-1981). Οι εκλογές στα Γιάννινα (1913-1981) σ. 4. Ευαγγελίδης Ε. (1981). Τα Γιάννινα του εμφυλίου, περιόδ. «Αντί» τχ. 183, σ. 32. Δημητράκης Δ. (1991). Οι Αλπίες της Πίνδου, Αθήνα, σ. 114.

(Συνεχίζεται)

Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων του προγράμματος «LIFE Zagóri Iωαννίνων»

Α. ΟΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ 22-25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Με μεγάλη επιτυχία παρουσιάστηκε στα Γιάννινα και στο Ζαγόρι από τις 22 ως τις 25 Μαρτίου 1997, το πρόγραμμα «LIFE ΖΑΓΟΡΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ», με την ευκαιρία της ολοκλήρωσης των εργασιών του. Οι εκδηλώσεις που οργανώθηκαν από το ΤΕΙ Αθήνας και το Συμβούλιο Περιοχής Κεντρικού και Δυτικού Ζαγορίου περιελάμβαναν παρουσίαση των αποτελεσμάτων και έκθεση στις φιλόξενες αίθουσες της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών και εκδρομές σε χωριά του Ζαγορίου με συμμετοχή καθηγητών και επιστημόνων που εργάστηκαν για το πρόγραμμα, αρκετών προσκεκλημένων και αρκετών Ζαγορίσιων. Το

**Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗ**

μίας και της Πυρσοβετικής Υπηρεσίας, ο κ. Ζιάκας και ο κ. Χαρίτος, Νομαρχιακοί Σύμβουλοι, σχεδόν όλοι οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων με Κοινοτικούς Συμβούλους και βεβαίως αρκετοί Ζαγορίσιοι. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων του προγράμματος LIFE άρχισε γύρω στις 12 με

αειφόρου ανάπτυξης ως τα τέλη του 20ου αιώνα. Η κ. Αλίκη Στά-

κλήρωση της παρουσίας στην αίθουσα διαλέξεων της ΕΗΜ

Αποψη ακροατηρίου από την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του LIFE.

ρα - Γαλερίδου, καθηγήτρια των ΤΕΙ Αθήνας και συντονίστρια του προγράμματος «LIFE ΖΑΓΟΡΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ», ασχολήθηκε εκτεταμένα με τις δράσεις του προγράμματος και τι επιτεύχθηκε σε καθένα. Αναφέρθηκε σε πιλοτικά έργα, σε συντηρήσεις μνημείων, σε συντηρήσεις και σημανσεις μονοπατιών, σε φωτογραφήσεις, στη συγκέντρωση στοιχείων για κάθε χωριό κλπ. Ο κ. Κώστας Ζαφειράτος, καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών στο τμήμα βιολογίας, εξήρε την σημασία του Κέντρου Μελέτης Φυσικού Περιβάλλοντος και του παραρτήματός του και περιέγραψε το φυσικό περιβάλλον, που πρέπει να το φυλάξουμε σαν κόρη οφθαλμού. Μετά απ' τους παραπάνω κεντρικούς ομιλητές ακολούθησε συζήτηση με θέμα την συνέχιση και την βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων του LIFE. Με σύντομες τοποθετήσεις πήραν το λόγο ο κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου, ο κ. Γιώργος Παναγιώτης, καθηγητής ΤΕΙ Αθήνας, η κ. Αλίκη Στάρα και ο κ. Βασίλης Ηλιάδης, που συντονίζει αρκετά ευρωπαϊκά προγράμματα στην δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων. Ακολούθησαν τοποθετήσεις από το ακροατήριο και πήραν το λόγο ο κ. Αλεξίου, δασολόγος καθηγητής ΤΕΙ, ο κ. Καρράς, γεωπόνος καθηγητής ΤΕΙ, ο κ. Νομπιλάνης, συντηρητής αρχαιοτήτων καθηγητής ΤΕΙ και ο κ. Βύρων Βαρζώκας, συν/χος δάσκαλος και Κοινοτικός Σύμβουλος. Μετά την ολο-

ακολούθησαν τα εγκαίνια της έκθεσης σε διπλανή αίθουσα και έκδοση των παρευρισκομένων.

Β. ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LIFE

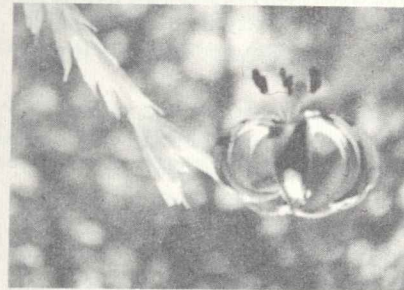
Τα προγράμματα LIFE αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα χρηματοδοτικά μέσα της Ευρώ-

Ο Πρόεδρος του 5ου Συμβουλίου Περιοχής Κεντρ. και Δυτ. Ζαγορίου στο βήμα

παϊκής Ένωσης για την υλοποίηση της περιβαλλοντικής πολιτικής, σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση. Το 1993 ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Κεντρικού και Δυτικού Ζαγορίου υπέβαλε

β) η δεύτερη δράση συντήρηση και σήμανση μονοπατιών με προϋπολογισμό 25 εκατομ. δραχ. γ) η τρίτη δράση την διαμόρφωση θυλάκων αναφυγής και ανάπτυξης, σε σημεία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ή κοντά σε μνημεία, με προϋπολογισμό 25 εκατομ. δραχ. και δ) η τέταρτη δράση την καταγραφή των μνημείων κάθε οικισμού και πιλοτικά έργα, με προϋπολογισμό 70 εκατομ. δραχ.

Γ. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για καλύτερη ενημέρωση και πληροφόρηση τα αποτελέσματα παρατίθενται ανάλογα με τις τέσσερις δράσεις του προγράμματος:

ΠΡΩΤΗ ΔΡΑΣΗ: Ολοκληρώθηκε το Κέντρο Μελέτης Φυσικού Περιβάλλοντος (Κέντρο Πληροφόρησης) στο παλιό Δημοτικό Σχολείο των Κήπων, καθώς και το παράρτημά του στο παλιό Δημοτικό Σχολείο του Μικρού Πατίγκου. Σε κάθε κέντρο τοποθετήθηκε ένας υπολογιστής.

Οι δισκέτες των υπολογιστών καταγράφουν την πανίδα και την χλωρίδα του Ζαγορίου και τα διάφορα οικοσυστήματα. Καταγράφουν επίσης τα στοιχεία κάθε χωριού, δηλαδή λίγα ιστορικά στοιχεία, τις παλιές εκκλησίες, αρκετά αξιολογα μνημεία, τους ξενώνες, τα εστιατόρια κλπ. Τα κέντρα είναι επίσης εφοδιασμένα με χάρτες των οικοσυστημάτων, με ανάγλυφο χάρτη του Ζαγορίου και με πίνακα των στοιχείων κάθε χωριού. Τα περιεχόμενα των υπολογιστών ήταν και το κύριο θέμα της έκθεσης στην αίθουσα της ΕΗΜ.

Για κάθε χωριό υπήρχε στην έκθεση πίνακας με λίγα ιστορικά στοιχεία, μια αεροφωτογραφία του χωριού και φωτογραφίες σημαντικών μνημείων. Στην έκθεση ήταν επίσης ανηρτημένοι χάρτες των οικοσυστημάτων, χάρτης της αρχαιολογικής τοπογραφίας, καθώς και ανάγλυφος χάρτης του

Ζαγορίου. Τα στοιχεία των υπολογιστών μπορούν να τυπωθούν σε C.D. με σκοπό την πώληση, ώστε να υπάρξει κάποιο έσοδο για τα κέντρα πληροφόρησης. Στο παράρτημα του Πατίγκου θα τοποθετηθεί η συλλογή του Κλέαρχου Στάρα, που αποτελείται από πεταλούδες, φυτά κλπ. μαζεμένα με κόπο και τακτοποιημένα με ιδιαίτερο μεράκι. Η συλλογή αυτή βρισκόνταν στην έκθεση και αποτέλεσε το πολυτιμότερο κομμάτι της. Η συλλογή συντηρήθηκε με επιμέλεια από τα ΤΕΙ Αθήνας.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΔΡΑΣΗ: Αποκαταστάθηκαν, βελτιώθηκαν και συντηρήθηκαν 31 μονοπάτια στο Ζαγόρι. Αυτά οδηγούν από τους

οικισμούς σε αξιοθέατα του φυσικού και του δομημένου περιβάλλοντος.

Ενδεικτικά αναφέρω το μονοπάτι Βραδέτο προς Μπελότι, Τσεπέλοβο προς Δρακόλιμνη, Ηλιοχώρι προς Λάιστα, Άγιος Μηνάς προς Καστράκι, Ελαφότοπος προς Πέρα Πηγάδι, Κιπέσσοβο προς Καταφύγιο, Μεσοβούνι προς Στρούγκα, Φραγκάδες προς μύλο Αλεξάνδρη κλπ. Στην αρχή κάθε μονοπατιού υπάρχει ενημερωτική πινακίδα και στη διαδρομή υπάρχουν μικρότερες ανάλογες με την περίπτωση πινακίδες. Ο χάρτης των μονοπατιών, καθώς και οδικός χάρτης του Ζαγορίου, ήταν ανηρτημένοι στην έκθεση και υπάρχουν αντίγραφα στα δύο κέντρα πληροφόρησης.

ΤΡΙΤΗ ΔΡΑΣΗ: Διαμορφώθηκαν θυλάκες ανάπτυξης και αναφυγής σε σημεία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ή κοντά σε μνημεία. Τέτοιοι χώροι είναι στην Καλούττα η βρύση του Δεσπότη, στο Κουκούλι η θέση Αγία Βαρβάρα, στο Πάπιγκο στη θέση Ρογκοβό η φυσική πισίνα κλπ.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΔΡΑΣΗ: Έγινε κα-

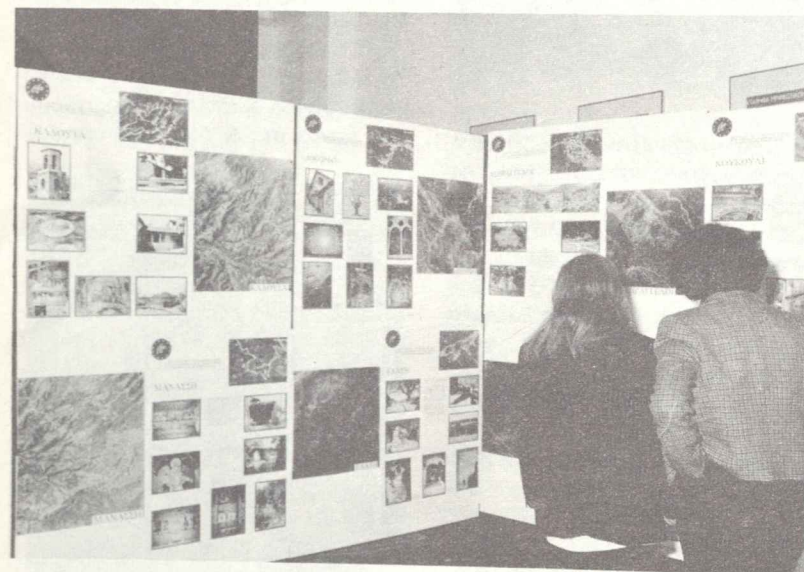
ταγραφή των μνημείων κάθε οικισμού και αναγνώριση των φθορών που έχουν υποστεί. Έτσι υπάρχουν στοιχεία, δηλαδή ένα είδος προμελέτης, για κάθε μνημείο, για τις ανάγκες που παρουσιάζει. Εναπόκειται πλέον στους αρμόδιους να τα χρησιμοποιήσουν. Για κάθε χωριό εκδόθηκε ξεχωριστό έντυπο με τη δράση αυτή. Στα πλαίσια της δράσης αυτής πάρθηκαν μέτρα προστασίας στο ξυλόγλυπτο τέμπλο της εκκλησίας του Αγίου Τρύφωνα του Βιτσικού και έγινε συντήρηση και επισκευές στο τρίτοξο γεφύρι του Κουκουλίου. Τέλος δόθηκε οικονομική ενίσχυση για τον Άγιο Χαράλαμπο Βρυσχωρίου, για τον Αϊ-Ταξιάρχη Κάτω Πεδινών και την Αγία Παρα-

σχευή Άνω Πεδινών.

Όλοι οι Ζαγορίσιοι πρέπει να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας στο ΥΠΕΧΩΔΕ και στο Υπ. Παιδείας, που στήριξαν αυτό το πρόγραμμα, καθώς και σ' όλους τους ανθρώπους που το υλοποίησαν, από τους καθηγητές μέχρι τους εργάτες.

Αντί άλλων σχολίων τελειώνω με τα λόγια του Προέδρου του Συμβουλίου Περιοχής κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου:

«Δεν έχουμε δικαίωμα να ολιγωρούμε, να καθυστερούμε, να μεμψιμοιρούμε. Η νέα γενιά ας αγκαλιάσει τις προσπάθειες των μεγάλων και υπεύθυνων και η γενιά που έζησε το κλέος του Ζαγορίου ας συνδράμει και ας βοηθήσει το έργο που ξεκινάμε. Στο Ζαγόρι δεν μας περισσεύει κανένας».

Αποψη από την έκθεση των αποτελεσμάτων του προγράμματος LIFE.

Σάββατο 22/3 πραγματοποιήθηκε εκδρομή στα χωριά Καπέσοβο, Βραδέτο, Τσεπέλοβο και Σκαμνέλι. Την Δευτέρα 24/3 εκδρομή στα χωριά Κήποι, Νεγάδες και Μονοδέντρι. Στους Κήπους οι εκδρομείς επισκέφτηκαν το Κέντρο Μελέτης Φυσικού Περιβάλλοντος και την Λαογραφική Συλλογή του Αγάτιου Τόλη. Την Τρίτη 25/3 πραγματοποιήθηκε εκδρομή στο χωριό Βιτσικό. Στα παραπάνω χωριά οι εκδρομείς είχαν την ευκαιρία να δουν έργα του προγράμματος και να θαυμάσουν το φυσικό, αλλά και το δομημένο περιβάλλον. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων του προγράμματος έγινε την Κυριακή 23/3 στην αίθουσα διαλέξεων της ΕΗΜ και αμέσως μετά έγιναν σε διπλανή αίθουσα τα εγκαίνια της έκθεσης

πρώτο ομιλητή τον κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου, Πρόεδρο του Συμβουλίου Περιοχής της 5ης Εδαφικής Περιφέρειας Κεντρικού και Δυτικού Ζαγορίου. Αναφέρθηκε σε ιστορικά, πολιτιστικά, δημογραφικά και λαογραφικά στοιχεία και παρουσίασε μια γενική εικόνα του σημερινού Ζαγορίου. Μίλησε επίσης για την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στο Ζαγόρι τόσο στο φυσικό όσο και στο δομημένο περιβάλλον. Στη συνέχεια πήρε το λόγο ο κ. Θεόδωρος Θωραωνιάτης, που εκπροσωπούσε την Ευρωπαϊκή Ένωση και εξήγησε με απλά λόγια την σημασία του γενικού προγράμματος LIFE, που προσβλέπει στην εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής για το περιβάλλον, που έχει στόχο την επίτευξη της

ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ (Αναδρομή στο παρελθόν)

Ο χρόνος εγκλωβίζεται και ακινητοποιείται σε μια φωτογραφία. Ο χρόνος κι ο θάνατος. Έτσι λένε.

Η φωτογραφία αυτή έχει τη γοητεία του άσπρου-μαύρου. Εκπέμπει χαρά και ευχαρίστηση, γιατί και οι άνθρωποι που είναι σ' αυτήν χαίρονται, χαμογελούν και χορεύουν. Είναι ο πατέρας μου αυτός που σέρνει το χορό, ο πατέρας μου με το ομηρικό του όνομα: Οδυσσέας. Ο χορός είναι στο μεσοχώρι της Βίτσας κά-ποιο δεκαπενταύγουστο, εκεί στα τέλη της δεκαετίας του '50, τότε που με λούζε φωτίζονταν ο τόπος για να χορεύουν οι άνθρωποι και τα κλαρίνα και τα τραγούδια δεν χρειάζονταν ηλεκτρικές ενισχύσεις για ν' α-

γιάνην στα Γιάννενα και τα κομψά καπέλα που τ' αγόραζε από παλιά μαγαζιά της Αθήνας. Με τον αέρα και την αρχοντιά της Ανατολής, της Ιωνίας και της Σμύρνης. Εκεί που έζησε όταν η Σμύρνη ακτινοβολούσε από πολιτισμό και πρόοδο και βίωσε πράγματα και θάματα και χαρές και συμφορές συνάμα κι όλα μου τα ιστορούσε και τα τραγούδια για το Βενιζέλο μου τραγουδούσε γιατί πό-λύ τον θαύμαζε τον Βενιζέλο. Κι η Σμύρνη ήταν πάντα καμιάς και πό-νος όπωρ για όλους που έζησαν εκεί.

— Έτσι θέλω να τον θυμάμαι: Στο γραφείο του να φτιάχνει συμβό-λαια στην καθαρώνουσα με λόγο μα-κροπερίοδο και να του αρέσει πολύ

γίζουν την ψυχή των ανθρώπων. Ο κομψός κύριος δίπλα στον πατέρα μου είναι ο φίλος του ο Λάκης συγ-χωριανός μας κι αγαπημένος φίλος του. Ο Λάκης με το σπίτι του στο Σιόποτο, τ' αρχοντόσπιτο και τι μνή-μες δεν κουβαλάει εκείνο το σπίτι!

Σήμερα που κοιτάζω τη φωτο-γραφία αυτή είναι Μάρτης του '97 και είναι Σάββατο των ψυχών και των αγίων Θεοδώρων. Γιόρταζε ο πατέ-ρας μου τέτοια μέρα γιατί είχε κι άλ-λο όνομα: Θεόδωρος. Δεν θα του τη-λεφωνήσω όμως σήμερα να του πω χρόνια πολλά γιατί —είναι λίγες μέ-ρες— ο πατέρας μου έφυγε, μπήκε για πάντα στη φωτογραφία του, στην πίσω μεριά του χρόνου της, την αθέ-ατη.

Εγώ όμως:

— Έτσι θέλω να τον θυμάμαι: να γυρνάει στα Γιάννενα, στο Γναλί-καφενέ να ψάχνει «τ' αδέρφια του», τους γίγτες, τους λαϊκούς βάρδους του τόπου μας για να κλείσει συμφω-νία μαζί τους για τα πανηγύρια τ' Αη-Λια, του Παντελεήμονα, της Πα-λιουριής, «Τα τακούνισα» ή τους Τρα-καίους. Ν' ακούει στο «Βενιζέλο» κά-να κλαρίνο όταν τελείωνε τη δουλειά του, να «κεντάει» δωρικά με το ψηλό κορμί του στις άσπρες πλάκες στα μεσοχώρια του Ζαγορίου τα βράδια τα καλοκαιρινά και με το τραγούδι της πατρίδας του να ομοιώνεται.

— Έτσι θέλω να τον θυμάμαι: με τα ωραία του ρούχα που τα έραβε για χρόνια στο φίλο του το Γεο-

αυτός ο λόγος. Σε πολιτείες στα βουνά όπωρ η Κόνιτσα και σε άλλες στις λίμνες πλάι όπωρ στα Γιάννενα να τα φτιάχνει και στα χωριά της κοιλάδας του Αώου να πηγαίνει με τ' αλόγα για να συντάξει διαθήκες.

— Έτσι θέλω να τον θυμάμαι: Στα βουνά ν' ανεβαίνει και στις κορ-φές, στον Όλυμπο, στα Τζουμέρκα, στη Γκαμήλα και πέδους να κινη-γάει με τα σκυλιά από ράτσα καλή.

Κι ύστερα στο χωριό για πολλά χρόνια να αγωνίζεται και να παλεύει για δρόμους και για καλντερίμια, για βρύσες και για γιοφύρια, για αξιο-ποίηση και προβολή και διατήρηση και «του ελαχίστου της πατρίδος». Να δέχεται ανθρώπους επώνυμους και ανώνυμους, ξένους και συμπα-τριώτες. Και την ιστορία του τόπου να ιστορεί, την ομορφιά και τη δύ-ναμη των βουνών μας να περιγράφει.

— Έτσι θέλω να τον θυμάμαι: να λέει με μια ικανότητα μοναδική του λόγου ιστορίες παλιές του χωριού και των ανθρώπων του, ιστορίες αστείες και σοβαρές, χαρούμενες και λυπητερές για τα πράγματα και τα θάματα που γνώρισε κι άκουσε στη μακροχρόνη ζωή του.

Για το θάνατο δε μιλούσε, δε μου μίλησε ποτέ.

Έτσι θέλω να τον θυμάμαι: σαν έναν άνθρωπο «που έκανε οίστρο της ζωής το φόβο του θανάτου». Σαν τους αρχαίους Έλληνες δηλαδή.

Ελένη Σκούρη
Αθήνα 15-3-97

ΚΑΙΡΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΠΑΛΙΟΤΕΡΩΝ ΕΠΟΧΩΝ

Με την εκπνοή του χειμώνα, μια και βρισκόμαστε στις τελευταίες μέ-ρες του Μάρτη, θα θέλαμε να το-νίσουμε ιδιαίτερα τη μοναδική ηπιό-τητα των καιρικών φαινομένων στη διάρκεια του αυτής της χρονιάς και να θυμίσουμε παράλληλα στους φί-λους αναγνώστες μερικές χαρακτη-ριστικές περιπτώσεις βαρυχειμω-νιάς για το Ζαγόρι στα παλιότερα χρόνια.

Τις σταχυολογήσαμε ενδεικτικά από διάφορες ενθυμήσεις σε παλαι-ατα εκκλησιαστικά βιβλία, παλιές επιστολές συμπατριωτών μας και παλιά δημοσιεύματα.

Έτος 1683 «Εις τα 1683 έγινε χειμών θαύρος» (Σε παλαιό έντυπο της μονής Αγ. Παρασκευής Μονο-δενδρίου), έτος 1723 «Επί έτος 1723 εν μηνί Απριλίου 25 εχίνισε και εχάλασε τα αμπέλια και εις τας 2 Μαΐου έρριψε χαλάζι». Ο γράφας Σεραφείμ Ιερομόναχος (σε παλαιό έντυπο βιβλίου της Αγίας Παρασκευ-ής).

1891. Ενθύμηση σε εσώφυλλο του ιερού Ευαγγελίου έκδοσης 1777 (Μονή Αγίας Παρασκευής) «το έτος 1891 Ιανουαρίου 12 έγινε μέγας χειμών ώστε έπεσε χωρίς αμ-φιβολίας πήχεις τέσσερις, ο γρά-φας εφημέριος της Αγίας παρα-σκευής Παπαγεώργιος».

Και άλλη ενθύμηση για το έτος 1891 σε εσώφυλλο Ευαγγελίου νε-ώτερας έκδοσης.

«Το έτος 1891 σημηόνο ότι το έτος αυτό έγινε μέγας χειμών από πέντε Ιανουαρίου έως δεκατέσε-ρεις... έριξε πήχεις δεκαπέντε χω-ρίς αμφιβολίαν ο γράφας εν Ιερο-μόναχοις γεωργίους».

Είχαμε και σεισμούς όπως βλέ-πουμε στις παρακάτω ενθυμήσεις.

«Εις τα 1857 Νοεμβρίου 20 συνέδη σεισμός μέγας εν τη εννάτη ώρα της ημέρας και σχεδόν εν τη αυτή της νυκτός και όλοι θορυθηθέ-ντες ευθύς εσηκώθησαν εκ του ύπνου τρομαγμένοι και τόσον φρι-κτός έγινε ώστε εταράττοντο τα σπίτια». (Ενθύμηση σε εσώφυλλο Τριωδίου παλαιάς έκδοσης).

Έτος 1829 «το 1829 Απριλίου 21 Κυριακή του Θωμά εις την λει-τουργίαν ώραν μονήν της ημέρας έγινε σεισμός μέτριος λεγομένου του Φωτίζου-Φωτίζου και οι ευρι-σκόμενοι άρχισαν να εδγαίνονέξω της εκκλησίας».

(Ενθύμηση σε μηνιαίο παλιάς έκδοσης). Και συνεχίζουμε για τα καιρικά φαινόμενα στα νεώτερα χρόνια.

«Η από ημερών πίπτουσα άφθο-νος χιών υπερέδη εις πολλά μέρη του Ζαγορίου το εν μέτρον. Η συγκοινωνία τόσον μεταξύ των χω-

ρίων, όσον και μετά της πρωτευού-σης διεκόπη. Η κατάσταση υπαίθρου λόγω του θαυμάτου γε-μνός και ανεχίας, η οποία μορ-ζει τους χωρικούς είναι τραγική.

Αγνοείται η τύχη πολλών απο-πειραθέντων να συνεχίσουν την πο-ρείαν προς τα χωρία των.

Μετά τριήμερον περιπλάνησιν υπό του χιόνος ανευρέθη εν κακή καταστάσει, μεταφερθείς εις ε-κκορπον η Παρ. Οικονομάς, αλ-φί του εμπόρου της πόλεως μας (Ιωάννιννα) κ. Κ. Σακελλαρίου, η οποία την 20ην τρέχοντος ανεγ-ρησε δια το χωρίον της μετά του σταθμάρχου Δικόρφου κ. Γ. Παπα-ωάννου του απολυθέντος Δ. παρ-γιάννη και ετέρων δύο γυναικών.

Εφημερίδα Ζαγοριακά Νέα
Ιανουάριος 1961

«Τηλεγραφήματα εκ Καλαμά-τις Διποτάμου και Δικόρφου μας αν-γέλλουν, ότι η άφθονος χιών απο-κλείσει παντελώς ταύτα και όπισθεν απόπειρα μεταβάσεως θα έπι-άκρως επικίνδυνος. Επίσης ο πα-κίνδυνος ζωής κατορθώσεως να φθάσει ενταύθα προς αποκατά-σιν της διακοπής της τηλε-συγκοινωνίας τηλ/φύλαξ Ασπρι-γέλων μας επληροφόρησεν ότι να-αι αδύνατον η επικοινωνία με-των λοιπών χωρίων και ότι η χιών εις πολλά μέρη υπερβαίνει το 15 μέτρον. Τα συνεργεία διανομής ο-δού Ιωαννίνων Δοδράς συνε-ντούν δυσχερείας».

Εφημερίδα ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΚΑ ΝΕΑ
έτος 1931

Ένεκα των καιρικών φαινομένων οι άνθρωποι στα παλιότερα χρόνια νομμε από το μικρό ανάστημα μας επιστολής του 1904.

«1904 17 Ιουνίου Μονοδένδ-ριον ήτο η μάλλον δυστυχής χρονιά αφ' όσας ενθυμούνται οι αν-θρωποι. Υπερτίμηση εις τα γεννη-ματα, άχυρα, χόρτα και λοιπά, φθο-ρά και ανήκουστος».

Και θα κλείσουμε με ένα άλλο χαρακτηριστικό απόσπασμα επιστο-λής για τα σημεία των καιρών «... μέσω θέρει» αυτό.

6. 1904 14 Ιουνίου Μονοδένδ-ριον «Ο Ιούνιος μας εισήλθε και αυτός με-θοχός ραγδαϊστάς, ών ένεκα δύο λαδάδες φέροντες δύο φορτία ελαίου προς πώλησιν εκινδύνευον να πνιγώσιν εις τον Ήρποτόμηνον Δοδράς, όστις το εν των ώων μετα-του φορτίου παρέσυρε και αφετέ-ρα εχάθησαν, αλλά και ψυχροτάς με-θοχός κι ένεκα κατέστη λίαν παθη-τήν την φωτιά εν μέσω θέρει».

Ας ευχηθούμε οι επόμενοι χει-μώνας να είναι πάντα ήπιοι σαν τον φετεινό.

Σ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΩΝ ΠΕΛΑΓΓΩΝ

Τα τρία τελευταία χρόνια έχουμε στον κάμπο του χωριού μας επισκέ-πτες, πρέσβεις καλής θέλησης, θα λέγαμε. Είναι ένα κοπάδι πελαργών που για ένα μήνα βρίσκει τροφή και κα-ταφύγιο στο χωριό μας τα Κάτω Σουδενά.

Φαινόμενο, θεωρούσαμε, τα παλιότερα χρόνια, την εμφάνιση έστω και ενός ζευγαριού πελαργών.

Την άλλη μέρα έρχονται γύρω στα τριάντα πουλιά και περιφέρονται μια μεγάλη τρυφολολεϊβάδα.

Το απόγευμα μαζεύονται γύρω απ' τη «Λούτσα» στο Βαρκό και το επόμενο πρωί περμένουν τη θερίζοαλωνιστική μηχανή κι όσο δε φαίνεται κά-ποιας κούρασης στον κάμπο ανεβαίνουν προς τον Αη-Βλάση και στη συνέ-χεια για τις φωλιές στα χαμηλά. Παρακάλαμο, Αργυρόκαστρο.

Μόλις αρχίζει το θέρο η μηχανή, μαζεύονται όλα πίσω απ' αυτήν και αρχίζουν με τις μακρινές τους τοιμιπίδες το άχυρο, για να γεμίσουν το στομάχι.

Και βρίσκουν εύκολα, άφθονη τροφή.

Σπάρτες, ακριδες, φίδια που αρπάζει η ανέμη της μηχανής και τα βγάξει μακριά μαζί με το άχυρο. Ούτε τους ανθρώπους, ούτε τα μηχανήματα πλησιάζουν.

Στις 9 η ώρα, ο γηραιότερος φαίνεται, χτυπάει με το ράμφος του συγκέ-ντρος.

Τότε όλοι σπρνώνονται κι έρχονται να διαλέξουν τις κολώνες της ΔΕΗ που είναι στο χωριό, για να κουρνιάσουν. Συνήθως είναι ζευγαρωμένοι. Εξομνίτητα δύο μέτρας αφέτος.

Και επειδή δεν τους επαρκούν οι κολώνες, στάθμευαν στα τζάκια του καμπαριού.

Καμιάς για την προτεραιότητα.

Ένας μεγάλος τον Αύγουστο, ήθελε να διώξει κάποιονπαρείσακτο κι ένας έκανε τους ελιγμούς ακούμησε στα ηλεκτροφόρα καλώδια.

Το χαρακτηριστικό φρασά κι ο πελαργός έτεσε κεραυνοβολημένος στην αυλή του Φιλίδη.

Η διακοπή ήταν επακόλουθο.

Μετά από μια ώρα αποκαταστάθηκε η ηλεκτροδότηση και τα πδιμα' τον πελαργό μασάζονταν.

Εις αλεπού που είχε τη φωλιά της στον κήπο του Σπανού, ακριβώς κάτω από το μεσοχώρι, τον αποτελειώσε τη νύχτα.

Την άλλη μέρα το απόγευμα το κοπάδι είχε και άλλο θύμα. Ένας πε-λαργός πήγε να περάσει ανάμεσα στα σύρματα υψηλής τάσης.

Ένας φλεγόμενος δίπλα στον Αι Ταξιάρχη κι αμέσως τα ξηρά χόρτα έκαψαν φωτιά.

Ευτυχώς βρέθηκε κοντά ο Γκουγιάνος με το τρακτέρ και μαζί με τους άλλους που προσέτρεξαν απέκτασαν τη φωτιά και απότρεψαν μεγάλη ζημιά.

Αυτή ήταν και η τελευταία μέρα που είδαμε τους πελαργούς στο χωριό μας τα Κάτω Σουδενά.

Την χρονιά ίσως είναι πιο επιφυλακτικοί με τα σύρματα της ΔΕΗ και να μην έχουν θύματα.

Πάντα κάποιο έντονο χρώμα στα καλώδια να αποτρέπουν την προ-σέγγιση.

Διον. Σουσιόπουλος
Κάτω Πεδινά

Νέα του τόπου μας

Ετήσιος χορός Αδελφότητας Καπεσοβιτών Αττικής

Στις 15 Φεβρουαρίου 1997 πραγματοποιήθηκε ο ετήσιος χο-ρός - συνενστίωση - για 4η συνεχή χρονιά, της Αδελφότητας Κα-πεσοβιτών Αττικής, στο κέντρο «Λιθαρίτσια» στη Γλυφάδα.

Παρά την απουσία αρκετών μελών και φίλων του χωριού μας —για διάφορες αιτίες— ο χορός σημείωσε εξαιρετική επιτυχία. Πολύ ωραίο το κέντρο που επέλεξε ο Πρόεδρος μας. Παραδο-σιακό περιβάλλον, ωραίο φαγητό και πολύ καλή ορχήστρα η οποία μας διασκέδασε με αρκετό κέφι μέχρι αργά.

Στην εκδήλωσή μας αυτή παρευρέθηκε και η Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου του χωριού Ιωάννα Αναγνωστοπούλου και λόγω ανηλεϊμένων υποχρεώσεων έστειλαν χαιρετισμό οι βουλευτές Ιωαννίνων κ.κ. Ευάγγελος Μαλέσιος του ΠΑΣΟΚ και Αντώνης Φούσας της Ν.Δ.

Πολύ πλούσια όπως πάντα η λαχειοφόρος αγορά. Φίλοι του χωριού μας καθώς και Καπεσοβίτες επιχειρηματίες πρόσφεραν αρκετά ωραία δώρα.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε γι' αυτό τους: Μιχάλη Α. Ράπτη (Πρόεδρο του Δ.Σ.) — Οδυσσέα Τόλογλου — Αφούρ Τόλογου — Λέλα Δασκαλοπούλου — Κατερίνα Χριστοδούλου (Ταμία) το Θόδωρο Φιλίδη και τη Βελισσαρία Φίτσιου με την προσφορά διή-μερης παραμονής στον ξενώνα «Το Καπέσοβο».

Ευχόμαστε σ' όλους υγεία και χαρά και του χρόνου να ξα-νανταμώσουμε σ' ένα ζαγορίσιο γλέντι.

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας

Αποκριάτικο γλέντι στις Φραγκάδες

Με τα ήθη και έθιμα της παραδοσιακής κληρονομιάς, γιορτάσαμε φέτος στις Φραγκάδες τη δεύτερη αποκριά. Ο Σύλλογος του χω-ριού στα πλαίσια των πολιτιστικών του εκδηλώσεων, διοργάνωσε το βράδυ της Τυρινής, κοινή συνενστίωση στο εντευκτήριο αυτού, όπου παραβρέθηκαν εκτός από τους χωριανούς και πολλοί φίλοι από τα γειτονικά χωριά. Ακολούθησε γλέντι και χορός με παραδο-σιακά τραγούδια, που με τόση μαεστρία χάριζε το λαϊκό συγκρότημα του Ζαγορίσιου καλλιτέχνη Γιάννη Κατσιούπη.

Η αίθουσα ήταν κατάμεστη από μικρούς και μεγάλους μασκαρε-μένους και μη και η διασκέδαση κράτησε σχεδόν μέχρι τα ξημερώ-ματα. Προσφέρθηκε άφθονο κρασί με εκλεκτά εδέσματα και μέσα σ' ένα πραγματικό πανδαιμόνιο, όλοι γλέντησαν με την ψυχή τους.

Θερμά συγχαρητήρια στο νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλό-γου, που έπειτα από πολλά χρόνια ξαναζωντάνεψε τις παλιές εκεί-νες ωραίες αποκριές, που όλοι μας με πολύ πόνο νοσταλγούμε.

Χρόνια πολλά σε όλους τους συγχωριανούς ντόπιους και ξεγι-τεμένους και του χρόνου να βρεθούμε ακόμη περισσότεροι σ' αυτή την ωραία εκδήλωση.

Θ. Σακελλαρίδης
Πρόεδρος Κοινότητας

Επιστημονική διάκριση

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, μετά από σχετική δοκιμασία, απένειμε τον τίτλο του Διδάκτορος της Ιστορίας με τον βαθμό Άριστα παιμψηφεί στην κα Χριστίνα Πιτούλη - Κίτσου για την εργασία της «Οι Ελληνοαλβανικές σχέσεις και το Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα κατά την περίοδο 1907-1914».

Στην ως άνω εργασία η ερευνήτρια επιχειρεί μία επαναπροσέγγιση του Βορειοηπειρωτικού Ζητήματος στην γένεσή του, βάσει και ορισμέ-νων νέων ιστορικών δεδομένων, τα οποία φέρνει στο φως ύστερα από πολυετή έρευνα σε ελληνικά και ξένα αρχεία.

Η κα Χριστίνα Πιτούλη-Κίτσου είναι σύζυγος του συμπατριώτη μας Προέδρου του Ριζορείου Ιδρύματος κ. Αγγέλου Κίτσου, και η εργασία της, η οποία πρόκειται σύντομα να εκδοθεί, αναμένεται με εξαιρετικό ενδιαφέρον.

Συγχαρητήρια: Επ' ευκαιρία η ΙΛΕΖ και το «Ζ» μας εκφράζουν τα ελικρινή τους συγχαρητήρια στην εκλεκτή επιστήμονα κ. Χριστίνα Πι-τούλη και της εύχονται πάντα επιτυχίες.

Δραστηριότητες Λοιπών - Νέα του τόπου μας

ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΖΑΓΟΡΙΣΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

Ο Σοροπτιμιστικός Σύλλογος Ιωαννίνων «ΔΙΩΝΗ» τίμησε στις 4-3-1997 τη Ζαγορίσια γυναίκα στο ξενοδοχείο «Ξενία» με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας της γυναίκας. Στην εκδήλωση μίλησε το μέλος της Σ.Ε. της εφημερίδας, δικηγόρος κ. Γεώργιος Μέρτζιος με θέμα «Η κοινωνική και νομική θέση της Ζαγορίσιας γυναίκας το 19ο αιώνα».

Κατάσταση Λαογραφικού Μουσείου Ελαφοτόπου Ζαγορίου Ηπείρου

Ως δημιουργός και διευθυντής του Λαογραφικού Μουσείου Ελαφοτόπου Ζαγορίου Ηπείρου, δια την δημιουργία του οποίου edώρησα την προσωπική μου συλλογή, τους μισθούς μιας δεκαετίας εκ του καθηγητικού μου επαγγέλματος, χρόνο πλήρους εικοσαετίας (1973-1993 εγκαίνια) και συνεχίζω εκδασανόμενος ψυχή τε και σώματι δια τον ίδιο σκοπό, εγείρω υψηλή διαμαρτυρία δια τον χαρακτηριστικό παρηκωτισμό του έργου και την αποκοπή του από τις χρηματοδοτήσεις του ΥΠ.ΠΟ ως και συναφείς φορείς παραλλήλου ευθύνης.

Διαδοχικές έγγραφες εκκλήσεις της ακριτικής Ηπειρωτικής Κοινότητας Ελαφοτόπου Ζαγορίου, αποβαίνουν άκαρπες ενώ ακάθεκτες και καρποφόρες συνεχίζει η υγρασία να διαβρώνει το λαογραφικό υλικό καθώς εισέρχεται από την παλαιά κεραμοσκεπή κάλυψη, απαρράδεκτη δια κηρυχθέν ως διατηρητέο κτίσμα.

Το πρόβλημα κατέστη εντονότερο καθώς λόγω πληθώρας εκθεσιακού υλικού, ασφάλειας του, ορθής προβολής, θέσης και διευκόλυνσης της πρόσβασης των επισκεπτών πρόει —ως απεράσιος το κοινοτικό συμβούλιο— να επεκταθεί εις δεύτερη ισομεγέθη αίθουσα του ιδίου κτιρίου (πρώην Δημοτικού Σχολείου) η οποία ευρίσκεται άνωθεν της πρώτης, δια την πρόσβαση της οποίας έχει ήδη κατασκευασθεί και πέτρινη παραδοσιακή σκάλα μέχρι του δαπέδου της.

Η νέα αυτή εγκατάσταση απαιτεί δαπάνες επισκευές της αίθουσας (δάπεδο - οροφή) και δημιουργία νέων προθηκών.

Οι δραστηριότητες αυτές είναι αδύνατο να πραγματοποιηθούν εάν δεν ανασυρθεί και ανακατασκευασθεί η σκεπή ώστε να εξουδετερωθεί η αιτία συνεχιζόμενης προσβολής των εκθεμάτων.

Υπάρχει επίσης ανάγκη συντήρησης και καθαρισμού των εκθεμάτων από τις οξυδώσεις αλλά και εμπλουτισμού με νέο εκθεσιακό υλικό ως αναφέρεται εις το συνημμένο έγγραφο του προέδρου της Κοινότητας, ώστε το Μουσείο να εκπληρώνει καλύτερα τον σκοπό και το χρέος του προς το γένος και την πατρίδα.

Επίσης έχει ήδη δρομολογηθεί η διαδικασία δημιουργίας φορέως με

την υποδείχθαι από το ΥΠ.ΠΟ Νομική υπόσταση.

Αδυνατό να συλλάβω την αιτιολογία της στάσης των φορέων, όπως αδυνατό να διανοηθώ να απαιτήσω ποσά από τον φορολογούμενο Ελληνικό ή Ευρωπαϊκό λαό, προκειμένου να δαπανηθούν εις χρονίζουσες συντηρήσεις, εις ειδικά εργαστήρια συντηρητών, ενώ θα παραμένει ανεξάλειπτη η αιτιολογία των φθορών, η οποία τελικώς θα καταβάλλει και αυτό τούτο το παραδοσιακό, διατηρητέο κτίσμα.

Αδυνατό να προσκομίσω έτερα πειστικά στοιχεία των όσων επισυνάπτω, δύναμαι όμως και θέτω υπόψη σας την παλαιότητα μου, καθόσον πάσχω τα μέγιστα διαπιστώνοντας αφενός το μέγεθος της προσπάθειας της κοινότητας να επιβιώσει οργανικώς και ορθοδόξως, χωρίς απώλεια της τοπικής της φυσιογνωμίας, εις τον εγγύς και ευρύτερο χώρο, αφετέρου όμως και εκ παραλλήλου να αντιλαμβάνομαι το μέγεθος της αδιαφορίας των κοπτομένων δια τον πολιτισμό, το περιβάλλον και την οικολογία του χώρου.

Είναι ντροπή περιοχή ευεργετών, εθνεγεργτών, γραμμάτων και τεχνών, λόγω γεωγραφικού αναγλύφου, να απομονώνεται και να μην εισακούεται, ιδιαίτερα όταν οι εκκλήσεις της έχουν διαπιστωμένη αιτιολογία και είναι έγκλημα να επιρροούνται από το κράτος των Αθηνών, το αίσθημα ανασφάλειας της περιοχής, ιδιαίτερος όταν τα συμβαίνοντα εις τα σύνορά της, την καθιστούν πρώτον και άμεσον αποδέκτη των επιπτώσεων και συνεπειών τους.

Αρκούν οι τραγικές επιπτώσεις πράξεων ανευθύνων δοσιλόγων οι οποίες οδήγησαν την περιοχή εις δημογραφική αποσύνθεση, πολιτιστική ερήμωση και κοινωνική απομείωση.

Αρκούν οι κωφές και αόματες κεντρικές εξουσίες οι οποίες εχώρησαν ένα ιερό αυτοδιοικούμενο τόπο εις διοικούντας και διοικουμένους και εκείθεν εις αμύγως ετεροδιοικούμενα περιθωριακά υποκατάστατα σχήματα.

Αρκούν οι βάνασοι και προσβλητικοί χαρακτηρισμοί του ιστορικού μας χωριού ως **οικισμού** εκ μέρους της κηλίδος της πρωτευούσης και ως **διατηρητέου** εκ μέρους της σαρκοφάγου του Αθηναϊκού καταψύκτη. Αν δεν αναγνωρίζεται ουδέν έτερον εις τον πολιτισμό αναγνωρίστε τουλάχιστον την εθνική του αποστολή.

Με εκτίμηση
Ο Δ/ντής του Μουσείου
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΜΙΧΑΗΛ
Γλύπτης, Καθηγητής Μ.Ε.

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΕΛΑΦΟΤΟΠΙΤΩΝ

Στις 2 Μάρτη 1997 στο εξοχικό κέντρο «Καρυούν» στην Ελεούσα έγινε ο αποκριάτικος χορός του «ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΛΑΦΟΤΟΠΙΤΩΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ». Πάνω από διακόσια άτομα, που ήταν Ελαφοτοπίτες της παροικίας των Γιαννίνων και μόνοι κάτοικοι του χωριού, τίμησαν με την παρουσία τους την ωραία αυτή αποκριάτικη εκδήλωση. Το γλέντι κι ο χορός με την ορχήστρα του κέντρου και την ευκαιριακή παρουσία του Γρηγόρη Καψάλη κράτησαν ως τις πρώτες πρωινές ώρες.

Μ. Κ.

ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΑΠΟ ΤΟ INTERREG 2

Όπως γράφτηκε στις Γιαννιώτικες εφημερίδες, εγκρίθηκε προ ημερών από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας η χρηματοδότηση των έργων, που προτάθηκαν από τη Γενική Περιφέρεια Ηπείρου και περιλαμβάνονται στο Κοινοτικό πρόγραμμα INTERREG 2. Τα έργα αυτά αφορούν όλη την Ήπειρο και θα συμβάλουν σημαντικά στην ανάπτυξη της και στη διατήρηση και προβολή της πλούσιας πολιτιστικής της κληρονομιάς.

Για το Ζαγόρι τα έργα, που προτάθηκαν και σύντομα θ' αρχίσει η διαδικασία της εκτέλεσής τους είναι: **α) Η οικία Παναγιάς για πολιτιστικό κέντρο στο Μονοδένδρι** (60 εκατ.), **β) Η κατασκευή υπαίθριου θεάτρου επίσης στο Μονοδένδρι** (50 εκατ.) και **γ) αναπλάσεις στην Κοινότητα Βοβούσας** (55 εκατ.).

Σ.

Άρης Κυριαζής

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΡΑΤΟ

Θέλουμε στο Καπέσοβο να πιστεύουμε πως έχουμε σπάνια κορίτσια και για τούτον το λόγο παίρνουμε και σπάνιους γαμπρούς.

Ο Άρης Κυριαζής μας προσέφερε ένα ακόμα επιχείρημα για να στηρίξουμε αυτή μας την πεποίθηση: Το βιβλίο του «Αναζητώντας την Ερατώ». Τον ακολουθούμε στην αναζήτησή του και ανακαλύπτουμε τα μικρά «θαύματα που έσπειρε ο Θεός στις μέρες μας».

Γυρίζουμε τις σελίδες και δραστεύουν απ' αυτές μικροί παιχιδιάρηδες ερωτιδείς, φτερουγίζουν γύρω μας και μας ψιθυρίζουν ερατεινά επίθετα, μελίζοντα ανατολίτικα και θαλασσινά τραγούδια.

Τόσο αίσθημα σε καιρούς στερημένων αισθήματος και τέτοια χαριτωμένη γλώσσα σε εποχές γλωσσικής πενίας —κι όλα αυτά σε ευσύννοπο μέγεθος— ήταν πραγματικά ευεργετικά.

Ευχαριστούμε τον Άρη που μας χάρισε την εμπειρία της γραφής του.

ΝΙΚΗ ΖΟΥΚΗ

* Η φράση αυτή ανήκει στον Paulo Coelho.

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΟΠΟΛΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ «ΑΓΙΑ ΕΛΕΝΗ»

Την Κυριακή 23 Μαρτίου στο πλαίσιο του εορτασμού της εθνικής

επετείου της 25ης Μαρτίου ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορίσιων επισημοποίησε με την χορευτική ομάδα του την παιδοπολή Ιωαννίνων «Αγία Ελένη».

Στο πρώτο μέρος της εκδήλωσης παρουσίασε τους αντιπροσωπευτικότερους χορούς από την πολιτιστική μουσικοχορευτική παράδοση της περιοχής του Ζαγορίου. Στο δεύτερο μέρος, που ήταν αφιερωμένο στους μικρούς φιλοξενούμενους του ιδρύματος, όλοι μπίχαν στο χορό και διασκέδασαν για δύο περίπου ώρες με ελληνική δημοτική μουσική και τραγούδια.

Ιδιαίτερα συγνημνική ήταν η ανταπόκριση και η συμμετοχή όλων των παιδιών του ιδρύματος που πρωτοστάτησαν στην εκδήλωση με άριστη τη φιλοξενία και η ξεσηλωτική τους ορχήστρα. Η Παπασταύρου και το υπόλοιπο προσωπικό του ιδρύματος υποδέχθηκαν τα μέλη του Συλλόγου. Κατά γενική ομοφωνία ήταν μια εκδήλωση από την οποία όλοι οι επισκέπτες βγήκαν σαφέστατα σε εμπειρίες και κυρίως πλούσια ροι σε συναισθήματα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΣΠΑΡΓΕΛΩΝ

Έντονη υπήρξε η δραστηριότητα του Συλλόγου μας τις ημέρες Χριστουγέννων.

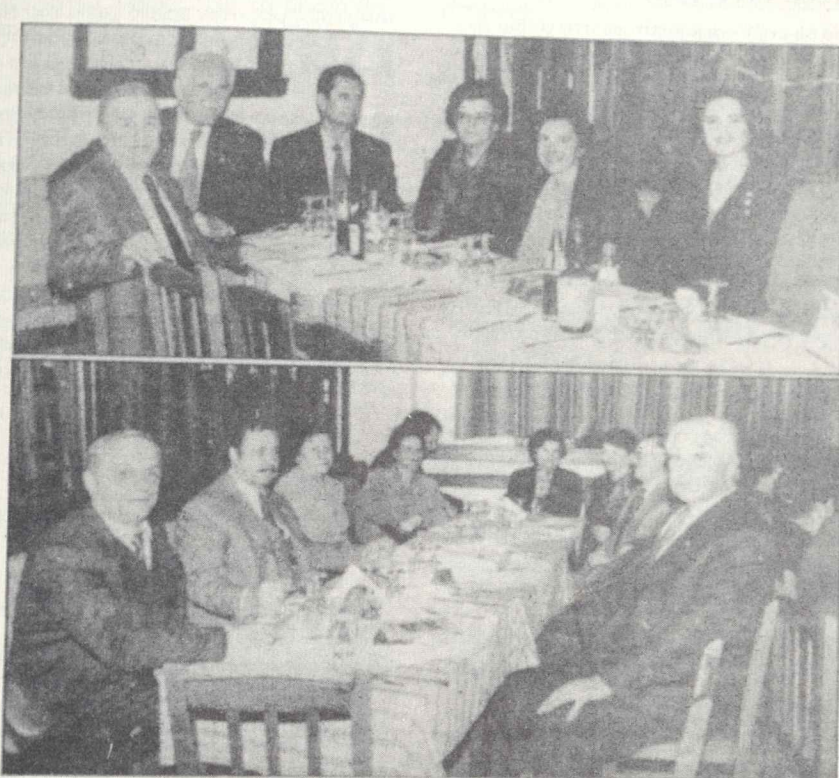
Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς και με τη συμμετοχή πολλών χωριανών αλλά και της νεολαίας της στολισμένη γιορτινά αίθουσα του Συλλόγου μας υποδέχτηκε το καινούριο χρόνο. Γλέντι, κέρατα και χορός μέχρι τις πρωινές ώρες. Επόμενος καινούριος χρόνος να χαιρετήσει σε όλους τους χωριανούς επιθυμίας. Τον χρόνον όλων μαζί να πάλλει στο χωριό μας με το Συλλόγο μας σε μια εκδήλωση που καθιερώθηκε εδώ και χρόνια και συνεχίζεται με επιτυχία.

Στις 5 Γενάρη και πάλι στην αίθουσα του Συλλόγου μας έγινε η παρουσίαση της πρωτοχρονιάτικης πίτας όπου ήδη έχει καθιερωθεί εδώ και χρόνια.

Τα παιδιά μας απήγγειλαν ποιήματα, έψαλαν τα κάλαντα και τραγούδησαν χριστουγεννιάτικα τραγούδια.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η βιβλιοθήκη Φαντίου στο Λιασοκόβειο (Λεπτοκορύβη) θα είναι ανοιχτή τις παρακάτω Κυριακές: **Απρίλιος: 13, Μάιος: 4, 18, Ιούνιος: 8, 22, Ιούλιος: 6, 20, Αύγουστος: 3, 17, Σεπτέμβριος: 7, 21 και στις 5 και 26 Δεκεμβρίου.** Τηλ. 0653 51433, 0651 78751, 0651 75792.

Δuo στιγμιότυπα από την κοπή της πίτας στις 2.2.1997

δυσάρεστα επακόλουθα. Τον ευχόμαστε κι άλλα καλά «τσιμπουσία».

— Με την ευκαιρία αυτών των παραλειπόμενων, παρακαλούμε τους συνδρομητές του περιοδικού μας στη Λάρισα, προς διευκόλυνσή τους, να καταθέτουν τις ετήσιες συνδρομές ή στον πρόεδρο του Συλλόγου τους κ. Γιάννη Ζώη ή στο Ταμιά κ. Στέργιο Μάρκου, γωνία Μανωλάκη και Ηραίστου 8. Τηλέφ. 256545.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΓΡΕΒΕΝΙΟΥ

Ύστερα από την Ανακοίνωση Πρόσκληση του Προέδρου του Νομαρχιακού Συμβουλίου, σχετικά με την μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων που αφορά την εκμετάλλευση λατομικού χώρου αδρανών υλικών έκτασης 700.000 μ² στη θέση «Γκουνγκάνια» περιοχής Κοινότητας Γρεβενιού Ν. Ιωαννίνων και αφού εξετάσαμε τον φάκελλο που έχει υποβληθεί στην υπηρεσία σας, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

1) Η εκδήλωση ενδιαφέροντος για την εκμετάλλευση του εν λόγω λατομικού χώρου και η σύνταξη της μελέτης έγινε ερήμην της Κοινότητας και των ιδιοκτητών της περιοχής.

2) Δεν ελήφθη υπ' όψιν ότι το Γρεβενί ανήκει στο Ζαγόρι και ως εκ τούτου ανήκει στους παραδοσιακούς οικισμούς και προστατεύεται από την δη Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων.

3) Η τοποθεσία που αναφέρεται στην εν λόγω μελέτη ευρίσκεται κοντά στην Ιστορική Ιερά Μονή Βουτσάς, που έχει κηρυχθεί Μνημείο και προστατεύεται από τις διατάξεις του Αρχαιολογικού Νόμου, με φανερές επιπτώσεις στο γύρω περιβάλλον.

Δραστηριότητες Λοιπών - Νέα του τόπου μας

ριστικά και ήδη υπάρχουν Τουριστικές εγκαταστάσεις τόσο στο Γρεβενί —«Τουριστικό Περίπτερο Γρεβενιού»— όσο και στο Φλαμπουράρι, Μακρίνο και Βοβούσα.

7) Ήδη το Τουριστικό Περίπτερο Γρεβενιού σε συνεργασία με τουριστικές επιχειρήσεις του Μετσόβου, έχει ενταχθεί σε δίκτυο Περιπατητικού Τουρισμού όπου συμμετέχει η Περιφέρεια Ηπείρου, η Δανία και η Ισπανία.

8) Η έκταση για την οποία ενδιαφέρεται η εταιρεία είναι τεράστια και περιλαμβάνει ιδιοκτησίες ιδιωτών και κοινοτική έκταση.

9) Η περιοχή θεωρείται σημαντικός βιότοπος και θα επηρεάσει αρνητικά την επιβίωση της αρκούδας, ζαρκαδιών, βίδρας, αγριόγατου, πετροφροσολωμού, λαγού καθώς και μεγάλη ποικιλία πτηνών.

10) Η όλη προσπάθεια της εταιρείας να χρησιμοποιήσει το συγκεκριμένο υλικό και να πιέσει την έγκριση της μελέτης, όσο και ο συγκεκριμένος χρόνος δημοσίευσης και τα περιορισμένα χρονικά περιθώρια για υποβολή εγγράφων απόψεων, δημιουργούν ερωτηματικά για τις προθέσεις τόσο της Εταιρείας όσο και του Νομαρχιακού ΣΥμβουλίου.

11) Θεωρούμε αντίφαση και μόνο τη συζήτηση της εν λόγω δραστηριότητας, όταν η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων προωθεί μελέτη σε συνεργασία με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Γρεβενών για την Ανάπτυξη και διατήρηση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος στην Β. Πίνδο.

Ιωάννινα 13 Μαρτίου 1997
Για το Δ.Σ. του Μορφωτικού Αναπτύξ. Συλ. Γρεβενιού
Η Αντιπρόεδρος
Φρ. Μότση-Παναγιωτοπούλου

ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Με το τόξο ο Ζαγορίσιος (Κάτω Σουδενιώτης) και συνδρομητής του περιοδικού μας ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου Ηπειρωτών του Σίδνεϊ Αυστραλίας, στο αεροδρόμιο κατά την υποδοχή του Ομίλου «Ο Κρυστάλλης», που συμμετείχε στις γιορτές για τα 84 χρόνια από την απελευθέρωση των Ιωαννίνων.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΚΑΡΑΤΖΙΑΣ 1911-1997

Πέθανε στις 21.3.1997 στην Αθήνα σε ηλικία 86 ετών και κηδεύτηκε στο χωριό του Ηλιοχώρι Ζαγορίου, σύμφωνα με την επιθυμία του να ενταφιασθεί στην γενετήριά του το πανέμορφο χωριό του. Τέλειωσε τη Ριζάριο και Παιδαγωγική Ακαδημία και εργαζόταν δάσκαλος έως το 1940.

Ο ιταλοελληνικός πόλεμος τον Οκτώβριο 1940 τον βρίσκει στην πρώτη γραμμή του μετώπου, σαν έφεδρο αξιωματικό, όπου σε μια μάχη στα αλβανικά βουνά, τραυματίστηκε και συνελήφθει αιχμάλωτος από τους Ιταλούς. Παρέμεινε σε διάφορα στρατόπεδα αιχμαλώτων της Ιταλίας και Γερμανίας μέχρι το τέλος του Β Παγκοσμίου Πολέμου 1945. Στον Εμφύλιο 1946-1949, αναγκάστηκε να φύγει στο βουνό, όπου πήρε ενεργά μέρος από τις γραμμές του Δημοκρατικού Στρατού της Ελλάδας (Δ.Σ.Ε.) σαν στέλεχος του.

Μετά τη λήξη του Εμφυλίου το 1949, πήγε μαζί με χιλιάδες άλλους αγωνιστές, στην Τασκένδη του Ουζμπεκιστάν.

Το 1958 αντάμωσε με την οικογένειά του, που πήγε εκεί, τη γυναίκα του Γεωργία και την κόρη του Λούλα, η οποία σπούδασε γιατρός. Ήταν άριστος και υποδειγματικός οικογενειάρχης, εκπαιδευτικός, πατριώτης-αγωνιστής, για εθνική και κοινωνική απελευθέρωση, για δικαιοσύνη, φιλία και ειρήνη ανάμεσα στους λαούς.

Στην Τασκένδη από τους πρώτους προσέφερε τις υπηρεσίες του, σαν δάσκαλος και επιθεωρητής στα σχολεία, μαθαίνοντας γράμματα, Ιστορία και Γεωγραφία της πατρίδας μας, στα παιδιά των πολιτικών προσφύγων. Το 1977 επαναπατρίστηκε στην πατρίδα.

Μετά τον επαναπατρισμό του εντάχθηκε στις αριστερές και προοδευτικές δυνάμεις, προσφέροντας πολύτιμη συμβολή. Ανέπτυξε σοβαρό συγγραφικό και λογοτεχνικό έργο, γράφοντας βιβλία, ποιήματα, άρθρα.

Η μνήμη του θα μείνει αλημονήτη σε όσους τον γνώρισαν, για το ήθος και την ανθρωπιά του.

Με θλίψη και οδύνη τον συνόδεψαν στην τελευταία του κατοικία, η οικογένειά του, οι συγγενείς-φίλοι και συγχωριανοί από Αθήνα, Θεσσαλία και Ζαγόρι και από τα Γιάννενα. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκέπασε.

Αιωνία του η μνήμη.

28.3.1997
Ιωάννης Φίλης

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ (ο ήρωας της Γκραμπάλας)

Σαν αστραπή έφτασε στους Βιτανούς της Αθήνας το θλιβερό άγγελμα του χαμού του αλημονήτου χωριανού μας Γιώργου Αναγνωστάκη.

Ο Γιώργος Αναγνωστάκης γεννήθηκε στη Βίτσα το 1916 από σεμνή, αξιοπρεπή και ενάρετη οικογένεια, που φρόντισε με περισσή αγάπη για την ελληνοπρεπή και χριστιανική του αγωγή.

Τελειώνοντας τις βασικές σπουδές του στο χωριό μας, συνέχισε αυτές στην Εμπορική Σχολή Ιωαννίνων, από την οποία αποφοίτησε άριστος.

Κατά τη στράτευση του φοίτησε στη Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών Σύρου και αποφοιτώντας υπηρέτησε στη θρυλική VIII Μεραρχία.

Την 28η Οκτωβρίου του '40, βρέθηκε διοικητής λόχου οπλομηχανημάτων (όλμων), στην πρώτη γραμμή του πολέμου.

Η αντρωσύνη και η παλληκαριά του μαζί ανταμωμένες, βρήκαν την έκφρασή τους στο πρόσωπο του λεβέντη Βιτανού.

Με τους ηρωικούς άντρες του συνέτριψε τους Ιταλούς στη στοιχειωμένη Γκραμπάλα, αποσπώντας το θαυμασμό και τα συγχαρητήρια της στρατιωτικής ηγεσίας και την ευγνωμοσύνη της Πατρίδας, που τον αντάμειψε με το «αριστείο ανδρείας».

Στη μάχη εκείνη, ακόμα ένας Βιτανός ο μακαρίτης Φάνης Βασδέκης, ανδραγάθησε πολεμώντας με πείσμα τα ανδρείκελα του Μουσολίνι.

Στην κατοχή ο Γιώργος Αναγνωστάκης, στο σάλπισμα έγερσης του Έθνους κατά των κατακτητών, εμφοροβήθηκε από αγνά πατριωτικά αισθήματα, έλαβε μέρος στην Εθνική Αντίσταση (ΕΑΜ-ΕΛΑΣ).

Στον εμφύλιο πόλεμο, αγωνίσθηκε σθεναρά ως έφεδρος υπολοχαγός στις τάξεις του Εθνικού Στρατού.

Και στους αγώνες της ζωής, πρώτος και καλύτερος. Εργάστηκε με ζήλο, αυταπάρηση και ευσυνειδησία 35 ολόκληρα χρόνια στην Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών.

Ήταν σεμνός, σοβαρός, ευγενικός, μελίχιος, προσφιλής και αγαπητός με άψογο ήθος και κοινωνική εκτίμηση.

Ακτινοβολούσε με την πληρότητα της προσωπικότητάς του, σκορπίζοντας αγάπη και σεβασμό σε φίλους και γνωστούς.

Επιτυχημένος οικογενειάρχης, με αξιόλογη οικογένεια. Σύζυγος αρωσιωμένος με τη θαυμάσια Ιουλία, της μεγάλης και ιστορικής οικογένειας των Στραϊών από το Πάπιγκο, σύντροφος της ζωής του και τα δυο παιδιά του το Μάνθο και την Ελένη, αποκαταστημένα άριστα στον κοινωνικό περίγυρο.

Αυστυχώς, ο ξαφνικός θάνατός του, του στέρησε τη στοργή και λατρεία για τις δυο εγγονούλες του.

Στις πονεμένες καρδιές της γυναίκας του και των παιδιών του, ας χύσει βάλασμα παρηγορίας ο Πανάγαθος Θεός.

Αιωνία σου η μνήμη αλημονήτη φιλε Γιώργο.

Τάκης Καρέτσος

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΤΣΑ

Στις 20 του Μάρτη έφυγε για πάντα από κοντά μας ο καλός Ζαγορίσιος νοικοκύρης Γιώργος Αναγνωστάκης από τη Βίτσα Ζαγορίου.

Και καθώς είχα αρκετό καιρό να τον συναντήσω, η ειδηση του θανάτου του κυριολεκτικά με ξάφνιασε και με στενοχώρησε. Ήταν ένας καλός μου φίλος.

Γαμπρός σε μια από τις καλύτερες οικογένειες του Μικρού Παπίγκου, τυχερός για την εκλεκτή σύντροφο της ζωής του, την Ιουλία Γρη. Στάρρα, δημιούργησε οικογένεια, σπούδασε τα παιδιά του και ευτύχησε να τα δει αποκαταστημένα με οικογένειες και διακεκριμένη θέση στην κοινωνία. Για μένα ο Γιώργος για πολλά χρόνια ήταν ένας εκλεκτός φίλος και συνεργάτης μου, καθώς και οι δυο αγωνιζόμαστε και προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας στον ορεινό χώρο του Νομού, εξυπηρετώντας τους Ελεύθερους Διασποράς Συνεταιρισμούς Εργασίας — όπως τους λέγαμε τότε — και την Ένωση Διασποράς Συνεταιρισμών Κίνησης, Ζαγορίου και Μετσόβου.

Κι εδώ θέλω να τονίσω και να επισημάνω τα χαρίσματά του, την εργατικότητα και γενικά την αγάπη του και την ανθρωπιά του για τους ορειβίους κατοίκους του Ζαγορίου και γενικά της Ηπείρωτικής Πίνδου.

Ακούραστος και χωρίς ποτέ να δυσανασχετεί ξενοτούσε στα χωριά για να κάνει λογιστική ενημέρωση, να κλείνει τα βιβλία των Συνεταιρισμών και να ενημερώνει τα οικονομικά Συμβούλια και τα μέλη τους για ό,τι τα αφορούσε.

Είχαμε όλοι πλήρη εμπιστοσύνη στη δουλειά του και προσωπικά συνδεθήκαμε με μια ειλικρινή φιλία και αλληλοεκτίμηση.

Απροσδόκητα όμως ήλθε το τέλος.

Από την καρδιά μου ήθελα να εκφράσω τα πιο θερμά μου συλλυπητήρια στην άδυσή σου και χωριανή μου Ιουλία καθώς και στα παιδιά του.

Ας είναι αιωνία η Μνήμη σου αγαπητέ φιλε Γιώργο.

Γιάννης 21 Μαρτίου 1997
Κώστας Δημ. Χριστοδίδης

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ

Πολυαγαπημένη μας Κούλα

Είναι τώρα τρία χρόνια που ζούμε χωρίς τη γλυκεία σου παρουσία. Πώς το σκεφτόμαστε; Η σωφροσύνη σου, η άφραστη καλοσύνη, η απέραντη αυτοθυσία σου, η αλυστική ενημέρωσή σου, η αγάπη σου για κάθε τι ωραίο και καλό θα είναι για μας το πιο κοντά μας. Η φροντίδα της ζωής μας, από δω και πέρα και θα μας κάνει να σε νοιώθουμε κοντά μας.

Οι πονεμένες αδελφές σου
Ιππολύτη και Όλγα Γιαννακού

ΟΡΕΣΤΗΣ ΔΟΥΚΑΣ

«Σε θρηνούν οι ζωντανοί και τ' άμυχα σε κλαίνε»

Στις 17 του Φλεβάρη ο Ορέστης Δούκας γιος του Αναστασίου Δούκα και της Νελόπης, μας άφησε για πάντα ύστερα από 45 μέρες πάλης με το θάνατο.

Άφησε την τελευταία του πνοή στο Νοσοκομείο «Ερυσθός Σταυρός» στην οδό της λατρευτής του γυναίκας Γεωργίας που ούτε λεπτό δεν έλειπε από δίπλα της. Σκυμένη πάνω από το προσκέφαλό σου, αδελφέ μου, προλάβαινε όλες τις επείγουσες σου. Η αγρύπνια και η αγωνία της ήταν ζωγραφισμένη στο πρόσωπό της. Πόσο κοντά μας για πάντα. Το πλατύ σου γέλιο δε θα το ξανακούσουμε. Δε θα ξαναδούμε το ενδιαφέρον σου για όλους μας. Δε θα σε ξαναδούμε στο πατρικό μας σπίτι να φτιάχνεις τον κήπο, να περιποιείσαι τα λουλούδια και να κάθεται στην αυλή σου από τη δροσιά της κληματαριάς. Έφυγες όμως χαρούμενος γιατί άφησες πίσω σου τρία βλαστάρια σου: Τον Τάσο μας, τον Πάνο μας και τη Σίσου μας που σου χάρισε δύο εγγονάκια που τόσο λατρεύεις.

Άφησες στο πόδι σου τη λατρευτή σου γυναίκα που τόσο σου συμπαραστάθηκες όλη σου τη ζωή. Μαζί παλαίματε τις δύσκολες στιγμές της ζωής σας που ήταν πολλές, να σταθείτε όρθιοι και περήφανοι δημιουργώντας μια αξιοζήλευτη οικογένεια. Μια οικογένεια πρότυπο. Οι δυο λεβέντες μας, οι δυο λεβέντες γιοί σου, ο Πάνος σου και ο Τάσος μας, λαμπροί επιστήμονες διαπρέπουν, σα δικηγόροι, στην Αθήνα. Η Σίσου σου, η Σίσου μας, δημιούργησε μια υπέροχη οικογένεια πλάι στον αγαπημένο της Αντρέα στο λαμπρό αυτό παιδί.

Πρέπει να κοιμάσαι ήσυχος και η ψυχή σου από και ψηλά που τώρα είναι όρθια. Άφησες, Ορέστη μας, ορφανεμένη την οικογένειά σου. Όμως την άφησες και περήφανα για σένα. Ήσουν το καμάρι τους, ήσουν η ψυχή τους, ήσουν δίπλα σε όλους μας που ήμασταν πάντα κοντά σου. Ήσουν ο πρώτος μας φίλος. Μας δέχονταν ως τα τελευταία σου με κέινο το πλατύ χαμόγελό σου χωρίς να δείχνεις ότι υποφέρες. Σαν γνήσιος αγωνιστής στη ζωή σου και σαν αϊτός πέταξες κι έφυγες για πάντα από κοντά μας αφήνοντας πίσω σου ένα μεγάλο κενό. Ορέστη μου σε κλαίμε, σε θρηνούμε όλοι μας.

Με την οικογενειακή αρχοντιά, με την όλη σου επαγγελματική προσοχή σου, έγγραφες και συ, αδερφέ μου, τη δική σου ιστορία γεμάτη επιτυχίες και νοιώθουμε ότι γίναμε φτωχότεροι γιατί ένας άνθρωπός μας, καταξιωμένος στην κοινωνία, έφυγε και το κενό που μας άφησε είναι μεγάλο. Τούτα τα φτωχά τα λόγια σου να τάλεγα πάνω από το φέρετρό σου, πάνω από το νύσκαφτο τάφο σου, όμως οι νεκροί μας ήταν τόσο που ήταν αδύνατο ν' αντέξω.

Γονατίζουμε ευλαβικά πάνω από το νύσκαφτο τάφο σου σφίγγοντας τις ποικίλες μας καρδιές, πνίγοντας τον αβάσταχτο πόνο μας σου λέμε:

Ορέστη μας δε θα σε ξεχάσουμε ποτέ.

Το χώμα της Αττικής γης που σε σκεπάζει, ας γίνει πιο ελαφρύ απ' το χώμα που αγαπημένου μας χωριού.

«Στο δρόμο που σε πάει ο μαύρος βαβαλλάρης κοίταξε απ' τα χέρια του τίποτα να μη πάρεις... Το νερό της λημονιάς, απ' την κρύα βρύση μην το πεις κι ολότρελα και αιωνία μας ξεχάσεις».

Καλό σου ταξίδι αγαπημένε μας.

Αιωνία σου η μνήμη.

Ο αδερφός σου

Κοινωνικά

αδελφής του Μερόπης και λοιπούς συγγενείς, εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Φ. Β.

ΒΩΒΟΥΣΑ Γεννήσεις

— Ο Κώστας και η Μαρίνα Τσιαπάρα έγιναν για δεύτερη φορά γονείς χαριτωμένης κόρης.

Στους ευτυχισμένους γονείς και τους παππούδες Γιάννη και Ισαβέλλα Τσιαπάρα, Πρόεδρο των Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου, τους ευχόμαστε να τους ζήσει το δεύτερο βλαστάρι.

Σ.Σ.

Το Διοικητικό Συμβούλιο Αναπήρων-Θυμάτων Πολέμου Νομού Ιωαννίνων

ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ Θάνατοι

— Στις 17-3-97 απεβίωσε ξαφνικά ο συνταξιούχος ιερέας Νικόλαος Ανωγάτης σε ηλικία 75 ετών. Ο εκλιπών διακόνησε για πολλά χρόνια στην Κοινότητα Κάτω Σουδεσών και συνταξιοδοτήθηκε τον περασμένο χρόνο από τον Ι. Ν. Αγίου Νικολάου Αγοράς. Στην οικογένειά του θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΔΙΚΟΡΦΟ Θάνατοι

— Στις 6 Μαρτίου πέθανε σε ηλικία 80 ετών ο συνταξιούχος Χαρίλαος Ιασωνίδης ένας εκ των επιτυχημένων επιχειρηματιών της πόλης των Ιωαννίνων, σύζυγος εν ζωή της συμπατριώτισσάς μας από το Δίκωρο Νίκης Σ. Λέκκου. Η κηδεία του έγινε στα Ιωάννενα εκ του ιερού ναού της Περιβλέπτου με τη συμμετοχή πλήθους συγγενών και φίλων.

Στους οικείους του μετασπώντας το «Ζ» μας εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια.

ΚΑΤΩ ΣΟΥΛΕΝΑ Γεννήσεις

Στον Ορέστη Δριγκόπουλο τη γυναίκα του και τη γιαγιά Έλλη για τον ερχομό της δεύτερης κορούλας τους και εγγονής, τις καλλίτερες ευχές μας.

«Το Ζαγόρι μας»

— Στ' ανήμια μας Γρηγόρη και Γιούλη Κατελλίδη, που έγιναν γονείς και δεύτερον αγοριού, ευχόμαστε να τους ζήσει.

Φ.Β.

Οι θείοι Σπύρος και Ιππολύτη Κατελλίδη

Αρραβώνες

— Ο Πέτρος Ναπ. Μπασογιάννης, αρραβώνιασε με την Αθηναία Γωγώ Καρά. Στα παιδιά και τους γονείς τους τις καλλίτερες ευχές μας και καλά στέφανα.

«Το Ζαγόρι μας»

— Η Σοφία Δ. Νταχρή αρραβώνιασε με το Σταύρο Μ. Τζόκα από το Τσεβέρι (Ελαφότοπο).

Τα συγχαρητήριά μας και καλά στέφανα.

«Το Ζαγόρι μας»

Συγχαρητήρια

Στην αγαπημένη μας ανηψιά Χαρίκλεια Σπύρου Κατελλίδη, που πέτυχε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, όλες μας οι ευχές και καλή πρόοδο.

Οι θείοι

Σπύρος και Ιππολύτη Κατελλίδη

ΜΑΝΑΣΣΗ

Συγχαρητήρια

Συγχαίρουμε θερμά την αγαπητή μας Θεοδοσία Γαϊταντζή, εγγονή της συνδρομητριάς του περιοδικού μας Στεφανίας Παλιάγκα, που πήρε επάξια το πτυχίο της Νομικής Σχολής Θεσ/νίκης και της ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ Θάνατοι

Σε ηλικία μόλις 40 ετών ύστερα από σύντομη μάχη με την επάρατο νόσο πέθανε σε νοσοκομείο της Αμερικής και κηδεύτηκε στις 20 Μαρτίου στο χωριό του ο Θωμάς Θ. Κοντονάσιος.

Την κηδεία του παρακολούθησε πλήθος κόσμου από τα Γιάννενα και το Ζαγόρι.

Στην οικογένειά του και τους γονείς του θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ Γεννήσεις

Το ζεύγος Αθανασίου και Αθανασίας Λαδία από το Μονοδένδρι, απέκτησαν το δεύτερο τους παιδί ένα χαριτωμένο αγοράκι.

Στους ευτυχείς γονείς ευχόμαστε να τους ζήσει και να είναι τυχερό.

Το «Ζ» μας

Νέος Ζαγορίσιος επιστήμονας

Υστερα από επιτυχείς σπουδές στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ο συμπατριώτης μας από το Μονοδένδρι Πέτρος Ευρ. Ρίζος έλαβε το πτυχίο του καθηγητή της Θεολογίας.

Στο νέο επιστήμονα εκφράζουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια και τον ευχόμαστε καλή και ευδοκμή σταδιοδρομία.

Το «Ζ» μας

Συγχαρητήρια

Στον αναδεχτό μας Πέτρο Ρίζο, που πρόσφατα πήρε το πτυχίο του καθηγητή της Θεολογίας του Παν/μίου Θεσσαλονίκης εκφράζουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια και τον ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

Σάββας Βούλα

ΠΑΠΙΡΚΟ

Ευχαριστήριο

— Αισθανόμαστε την επιθυμία να

ευχαριστήσουμε τους συγγενείς, τους φίλους και ειδικότερα όλους τους Ζαγορίσιους που συμπαραστάθηκαν με οποιονδήποτε τρόπο στο πένθος μας για την απώλεια του αγαπημένου συζύγου, πατέρα και παππού Οδυσσέα Κ. Σκούρη, γνήσιου Ζαγορίσιου και μοναδικού λάτρη του τόπου του.

Η σύζυγος Ναυσικά
Τα τέκνα Κώστας και Λένα Σκούρη

Ελένη και Νίκος Παπαδάκης
Τα εγγόνια Μελίνα και Κώστας

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Ευχαριστήριο

Στις 23 Φεβρουαρίου '97 ετελέσθη το μνημόσυνο του Αθ. Τσιγιάννη στο χωριό Φραγκάδες Ζαγορίου. Ευχαριστούμε όλους όσους συμπαραστάθηκαν στο πένθος μας.

Η σύζυγος του
και τα παιδιά του

Αρραβώνες

— Αρραβώνιασε πρόσφατα η αγαπημένη μας Φένια Γ. Παπαθεοδώρου με τον εκλεκτό της καρδιάς της Ανέστη Δομπράκη.

Στο ταιριαστό ζευγάρι, εύχομαι γρήγορα και καλά στέφανα.

Θ. Σ.

Θάνατοι

— Σχεδόν αιωνόβια χάθηκε η αξιοσέβαστη Ζαγορίσια καλοκυρά Ιππολύτη Παπακωστίδη. Στα 96 της χρόνια, έβησε ήσυχα αθόρυβα με το χαμόγελο στα χείλη, όπως της ταιρίαζε σαν καλή χριστιανή που ήταν. Η κυρά Παπαδιά —όπως τη λέγαμε— υπήρξε άφογη σύζυγος, στοργική μάνα κι ευτύχησε να καμαρώσει πολλά εγγόνια όλα επιστήμονες και πολλά δισέγγονα.

Η κηδεία της έγινε την επομένη από τον Ιερό Ναό Περιβλέπτου Ιωαννίνων, την οποία παρακολούθησαν εκτός από τους δικούς της και πάρα πολλοί συγχωριανοί και φίλοι.

Το Γιαννιώτικο χώμα που τη σκεπάζει ας είναι ανάλαφρο.

Αιωνία της η μνήμη.

Θ. Σ.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Καπεσοβιτών Αττικής με την αναγγελία του θανάτου του αντιπροέδρου της Ορέστη Λοτκα, σήμερα 18-2-1997 συνήλθε σε έκτακτη συνεδρίαση και αποφάσισε:

α) Να παραστεί το Δ.Σ. στην κηδεία του εκλιπόντος.

β) Να κατατεθεί στεφάνι στη σωρό του.

γ) Να εκφράσει τα συλλυπητήριά του στους οικείους του και

δ) Να δημοσιευτεί το παρόν ψηφίσμα στην εφημερίδα «Το Ζαγόρι μας».

Το Δ.Σ.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Προσφορές για την εκπλήρωση των σκοπών του περιοδικού «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

— Η κ. Φωτεινή Κων. Σταμούλη, δρχ. 6.000.

— Οι κ.κ. Όλγα και Ιππολύτη Γιαννακού, στη μνήμη της αγαπημένης αδελφής της Αγγελικούλας Γιαννακού, 5.000 δρχ.

— Οι αδελφοί Βασίλης και Γιάννης Τσιγιάννης στη μνήμη του πατέρα τους Αθανασίου Τσιγιάννη, για τη συμπλήρωση ενός χρόνου από του θανάτου του, 5.000 δρχ.

— Η κ. Ξανθίππη Τσάντη, στη μνήμη των αιμνήστων Ευθαλίας Βάλλα, Μαρίκας Κίτσιου και Βασιλικής Τσάντη, 10.000 δρχ.

Η Συντακτική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΣΕ ΜΝΗΜΗ

— Η οικογένεια Βασιλείου Διασκαλοπούλου αντί στεφάνου στη σωρό του εκλιπόντος Ορέστη Δούκα προσέφερε το ποσό των 20.000 δραχμών στην Αδελφότητα Καπεσοβιτών Αττικής.

Το Δ.Σ. ευχαριστεί θερμά.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Η οικογένεια Δημητρίου Βαραδίνη στη μνήμη των γονέων τους Κλεάνθη και Καλλιόπης πρόσφερε στην Εκκλησία μας δύο φωτιστικά αναλογίων.

Στην μνήμη Τάκη Γκοζίνα η σύζυγός του και τα παιδιά του προσέφεραν 20.000 δρχ.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο θερμά ευχαριστεί.

ΒΙΤΣΑ

Επί τη ανακομιδή των λειψάνων της αγαπημένης μας συζύγου και μητέρας, τέλεσαμε μνημόσυνο στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Κοπάνων. Στη μνήμη της διαθήσαμε: 50.000 στο Άσυλο Ανιάτων, 30.000 δρχ. στον Ιερό Ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου Κάτω Βίτσας και 20.000 δρχ. για την ενίσχυση της έκδοσης το «Ζαγόρι μας».

Ιωάννης Ν. Νικολαΐδης
Ελευθερία Ι. Νικολαΐδου

ΚΗΠΟΙ

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Αγίου Νικολάου Κήπων ευχαριστεί τον κ. Νικηφόρο Αθανασίου, εξ Ασπραγέλων για την προσφορά του ποσού των δρχ. 10.000 στη μνήμη της Ροδόκλειας Σταυρίδου.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

30.000

Παπαχ/πούλου-Κουλούση Ισμήνη (2)

25.000

Πριμικήρης Νίκος (5)

10.000

Αντωνιάδης Γεώργιος

Βατζιά-Ανθοπούλου Σοφία

Δούκας Ελευθέριος (2)

5.000

Αδελφότητα Τριστένου

Βασδέκης Ηλίας

Γιαννακού Όλγα

Γκαράνης Ηλίας

Δερβένη Πελαγία

Δούκας Δημήτριος

Δραγοπούλου-Συρεγγέλα Μαρίνα

Ζηκοπούλου-Σιαμπίρη Αφροδίτη

Ζώης Άρης

Ζώης Ιωάννης

Καντζά Αθηνά

Κοσοβίτσας Άλκης

Λαζαρίδη Πηνελόπη

Λαμπρίδης Βασίλειος

Μάρκου Στέργιος

Ξάνθος Αλέξιος

Παγούνη-Μυστηροπούλου Μάγδα

Πατάζογλου Εμμανουήλ

Παπακώστα-Φίλου Μαίρη

Πασπαλιάδης Φάνης

Ρέμμος Αναστάσιος

Σακελλαρίου-Καρτσ/κη Ναυσικά

Σιώτη-Καρατσώλη Ρούλα

Σωτήρη-Λιακοπούλου Ειρήνη

Τζοβατζη Κυριακή

Τσιαπάρας Ιωάννης

Τσουμάνης Ιωάννης

4.000

Καρπούζη Ευτέρπη

Κρυστάλλη-Βλάχου Άννα

Μασούρας Αλέξανδρος

Μασούρας Ιωάννης

Μασούρας Κων/νος

3.500

Χατζημανάογλου Μαρία

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί δηλώνουν τα έτη πληρωμής

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

15.000

Σιούρης Αντώνιος (5)

11.000

Πίπα Ευθαλία (4)

10.000

Ζαφράκας Απόστολος (4)

9.000

Στρούλιας Γεώργιος (3)

8.500

Γκράτζιος Θεοχάρης (3)

6.000

Βλαστός Κων/νος (2)

Ζαμπακίδης Δημοσθένης (2)

Ζώη Μαρία (2)

Κρεμμύδας Δημήτριος (2)

Νάτσα-Ζώη Εύη (2)

Νόνας Χαράλαμπος (2)

Οικονομίδης Γ. Ιωάννης (2)

Πανταζής Νούλης (2)

Πελλένης Κλέαρχος (2)

Ρογκότης Χρήστος 92)

Στεργίου Αγ. Γεώργιος (2)

Φερεντίνος Τιμολέων (2)

5.000

Βέλλη-Σωτήρηκου Πελαγία (2)

Κατσιούπη Φρόσω (2)

Τσούλης Δημήτριος (2)

3.000

Αναγνωστοπούλου Δέσποινα

Ανδρώνης Ιπποκράτης

Αποστόλου Κων/νος

Βακόλας Λάμπρος

Βασδέκη Κλειώ

Βαταβάλης Θεμιστοκλής

Βρυζάλας Χριστόδουλος

Γατσέλου Παναγιώτα

Γιώτη Αρσινόη

Γκατζές Δημήτριος

Δεματάκης Απόστολος

Δόση Κλεοπάτρα

Δόσης Μιλτιάδης

Ζήση Ελένη

Ζήσης Γεώργιος

Ιγνατιάδης Γεώργιος

Καλαντζή Ισμήνη

Καραλής Γεώργιος

Καρανίκας Φωκίων

Καρβούνης Παντελής

Καρπούζη Λουκία

Κασκάνης Πολυχρόνης
Καφέτσιος Αθανάσιος
Καφέτσιου-Κων/νίδου Βασιλεία
Κίτσιος Δημήτριος
Κοινότητα Πλατάνιας (Τσερίτσια-να)

Κόκκαλης Παπαστάθης

Κοντογιάννης Κων/νος

Κούπαρης Κίμων

Κώτσης Ιωάννης

Λαδιάς Ευάγγελος

Λιακοπούλου-Καρακίτσιου

Ολυμπία

Λιάπη Βαρβάρα

Ματσίκας Πέτρος

Μαυριανός Ευάγγελος

Μητσιμάρης Δημήτριος

Ντιναλέξη Αθηνά

Παγιάτη-Ανδρώνη Βιλεμίνη

Παγούνη Αμαλία

Παπαδημητρίου Κων/να

Πέτσα Σταυρούλα

Πίπας Στέλιος

Πρίτσου Βικτωρία

Ρέμμος Κων/νος

Σορβάκος Γεώργιος

Σταθά Φιλομήλα

Σταμούλης Σ. Κων/νος

Στεργίου-Αθανασούλα Αικτερίνη

Στεφάνου Ισμήνη

Τζαμπούρας Νικόλαος

Τζίμας Ιωάννης

Τζιομάκης Θεόδωρος

Τζόκας Θεόκριτος

Τόλογλου Ανδρέας

Τόλογλου Οδυσσεύς

Τσιγιάννης Βασίλειος

Τότσκας Θεόκριτος

Τσολακίδου Ισαβέλλα

Τσουμάνης Αναστάσιος

Φανίτσιου Ευτέρπη

Φαρομάκη Θηρεσία

Φράγκα Λαμπρινή

Φωτέτιος Κων/νος

Χρόνη Φαιναρέτη

Ψυχούλας Ευάγγελος

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί δηλώνουν τα έτη πληρωμής

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:

† ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★

Ιδιοκτήτης - Εκδότης

ΙΣΤΟΡΙΚΗ

ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

† ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

† ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ

† ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΣ

ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

1. ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ

2. ΓΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

3. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ

4. ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΥ

5. ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

6. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

7. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ

8. ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

9. ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

10. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

★

Υπεύθυνος για το Νόμο:

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ

Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.

Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα, Τηλ. 307

★

Υπεύθυνος Υλης:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ

Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλ. 27.105

★

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:

Συνδρομές, εισφορές,

εμβάσματα:

ΘΑΝΑΣΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ

Σίνα 4 Ιωάννινα 454 45

και Μυροποταλίο

ΚΑΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ

Λόδου Βύρωνος 21

Ιωάννινα 45444.

Κατώτερη ετήσια

συνδρομή δρχ. 3.000

ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ

ΙΩΑΝΝΑ ΦΑΝΙΚΑ -

ΠΑΝΤΑΖΗ

★

Τελεγραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ

Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.

28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμινάρη)

Τηλ. 20.544 - 27.845

Ιωάννινα 454 44